

II.

Zöldfelületi Stratégia

2020-2024

Veszprém 2019. szeptember

A Zöldstratégia Munkacsoport tagjai:

Brányi Mária alpolgármester (VMJV, okl. táj- és kertépítész mérnök)

Báthoryné Dr. Nagy Ildikó Réka tanszékvezető egyetemi tanár (Szie Tájépítészeti és Településtervezési Kar, Budapest, okl. tájépítész mérnök)

Dr. Domokos Endre intézetigazgató (Pannon Egyetem Mérnöki Kar, Környezetmérnöki Intézet, okl. környezetmérnök)

Haluza János parkfenntartási ügyintéző (VMJV PH Városüzemeltetési Iroda, okl. kertészmérnök)

Pernesz Kata parkgondozási csoportvezető (VKSZ Zrt., okl. tájépítész mérnök)

Szalay Tímea elnök (Csalán Környezet- és Természetvédő Egyesület, okl. környezetmérnök)

Strenner József nyug. városi főkertész, okl. kertészmérnök

1 TARTALOM

2	Előszó.....	5
3	Küldetés (misszió).....	6
4	Jövőkép (vízió).....	6
5	A zöldstratégia illeszkedése más stratégiákhoz.....	7
6	Prioritások.....	8
7	A komplex megközelítés elve.....	10
8	A zöldfelület fenntartást jobbitó javaslatok.....	12
9	Előkészítés alatt álló zöldfelületi fejlesztések.....	17
9.1	Szent Miklós-szegi Kálvária – domb és környékének infrastrukturális felújítása és funkcióbővítése.....	17
9.2	Közösségi terek infrastrukturális felújítása a Cholnoky lakótelepen és Veszprém-Gyulafirátóton.....	18
9.3	Barátság parki csalánkert.....	19
9.4	Gulyadombi ösvény.....	20
9.5	Északi iparterület közlekedésfejlesztése.....	20
9.6	Gyulafirátóti óvoda újjáépítése.....	21
9.7	Egry úti óvoda újjáépítése.....	21
9.8	Veszprém - Szabadságpuszta közötti kerékpárút.....	21
9.9	Jutasi út menti kerékpárút.....	22
9.10	Szabadságpuszta – Felsőörs közti kerékpárút (Veszprém közigazgatási határáig).....	22
9.11	Veszprém-Márkó-Bánd kerékpárút (Veszprém közigazgatási határáig).....	22
9.12	Veszprém – Gyulafirátót összekötő kerékpárút.....	22
9.13	Stadion.....	23
9.14	Egyéb forrásokból történő fejlesztések.....	23
9.14.1	Kálvin János park melletti Inkluzív játszókert bővítés II-III üteme.....	23
9.14.2	Ovi-foci pályák.....	23
9.14.3	Sport-fitnessz park a Barátság parkban.....	24
9.15	Saját önkormányzati forrásból megvalósuló fejlesztések.....	24
9.15.1	Petőfi Sándor utca.....	24
9.15.2	Vörösmarty tér.....	24

10	Zöldfelületek fejlesztésének alapelvei	25
11	Ökológiai szemléletű zöldfelület gazdálkodás	26
12	A zöldhálózat összekötő elemeinek fejlesztése	27
13	A meglévő zöldhálózati elemek használatához és továbbfejlesztéséhez kapcsolódó feladatok	29
14	Zöldfelületek fenntartható kezelése	34
14.1	Fák, fasorok, fenyők	35
14.2	Erdők.....	38
14.3	Egynyári és évelő felületek	41
14.4	Cserjefelületek	42
14.5	Gyepfelület gazdálkodás.....	43
15	Természeti értékek.....	44
16	Kommunikáció, társadalmi bevonás és együttműködés.....	45
17	Partnerség, társadalmi részvétel, szemléletformálás	46
18	Marketing, kommunikáció.....	47
19	A középtávú stratégiai célok összegzése	48
20	Monitoring és felülvizsgálat.....	49
21	Összegzés.....	50
22	Felhasznált irodalom	52
23	Melléklet a kutyafuttatókról.....	53

2 ELŐSZÓ

A zöldfelületek jelentősége az urbanizáció fejlődésével és az embert érintő egészségkárosító környezeti tényezők felismerésével fokozatosan nő. Az emberi környezet védelmében a városi lakóhelyek zöldfelületeinek fontos feladata van, ezért ezen elemek fenntartása kiemelt szerephez jut. Szűkebb értelemben, a bennünket körülvevő zöldfelületek jó életfeltételeit, tágabb összefüggésben az emberi lét egészségesebb életkörülményeit kell megteremteni.

Veszprém városa komoly hagyományokkal rendelkezik a városi zöldfelületek színvonalas fenntartása és fejlesztése terén. Kiemelkedő korszak volt Strenner József főkertészi időszaka, amikor a Kertészeti Egyetem fajta kísérleteiben új fajták kipróbálásában működött együtt Veszprém az ország szakmai téren vezető felsőoktatási intézményével. Ebben korszakban kerültek ide azok az egzóták, amelyek városi környezetben növényritkaságnak számítanak. Ekkor alakult ki a városra jellemző - a növényritkaságok jóvoltából arborétumot idéző faj ill. fajtagazdagságú - zöld arculat is. Az elmúlt évtizedek fejlesztései, valamint az évek alatt kinevelt szakembergárda és a kapcsolódó stratégiai dokumentumok rendelkezésre állása együttesen lehetővé teszik egy középtávú zöldfelületi stratégia megalkotását.

A stratégia a Zöldfelületi Helyzetkép adataira épül.

"Megtanulom, megőrzöm, tanítom, továbbadom..." - mondja az "Örökségünk" című dal.

"Megtanulom": feltárjuk és rendszerezük az értékeinket;

"Megőrzöm": elhárítjuk a fenyegető veszélyeket, megóvjuk és fejlesztjük értékeinket;

"Tanítom": bevonjuk a helyi társadalmat a zöldfelületek megóvásába és fenntartásába;

"Továbbadom": átadjuk az értékek megóvásának tudományát a következő generációnak.

A stratégia közreadásával olyan új értéket kívánunk létrehozni, amely hozzájárul a veszprémi zöldfelületek megőrzéséhez, színvonalának további emeléséhez, értékeink jövő generációk számára történő átadásához.

Veszprém, 2019. szeptember 12.

Zöldstratégia Munkacsoport

3 KÜLDETÉS (MISSZIÓ)

A ZÖLDFELÜLETEK A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI MEGÚJULÁS, A FENNTARTHATÓSÁG ÉS A KLÍMAVÉDELEM ESZKÖZEI. A MINŐSÉGI VÁROSI ZÖLDFELÜLET MEGŐRZÉSE, FEJLESZTÉSE ÉS FENNTARTÁSA A JÓ ÉLETMINŐÉG ZÁLOGA.

4 JÖVŐKÉP (VÍZIÓ)

Veszprém, a Bakony és a Balaton között, változatos táji adottságokkal és értékes zöldfelülettel rendelkező város. Zöld értékeivel tudatosan és fenntartható módon gazdálkodik, ezért zöldfelületei magas színvonalúak és változatos ökoszisztéma szolgáltatást nyújtanak az itt élőknek és a turistáknak egyaránt. A Gulya dombi erdő, a Séd menti zöld sétány, a Belváros megújult történeti zöldfelületei, a lakótelepek és a kertvárosi területek zöldfelületeivel kiegészülve egységes zöldhálózatot alkot, amely hozzájárul a település rekreációs és turisztikai kínálatához és jelentősen növeli az életminőséget. A zöldhálózat az utcafásítási program és a zöldsétányok megvalósításával válik teljessé, szolgálva az autósok és a nem motorizált közlekedés kényelmét. Veszprém értékes dendrológiai örökségét őrzi és további növénytelepítésekkel, gondos növényalkalmazással gazdagítja. A zöldfelület-gazdálkodásban egyre több olyan technológiát alkalmaz, amely a fenntarthatóságot, kiemelten a biodiverzitást növeli. A rá bízott zöldfelületeket tervszerűen kezeli, megújítja, fejleszti a közösség széles körű bevonásával. Céljai elérésében elkötelezett partnerei segítik, a magánszféra, a nonprofit szektor, az intézményi szféra és az üzleti szféra részvételével, amelyek nemcsak a stratégiaalkotásba, hanem a megvalósításba és a fenntartásba is bekapcsolódnak. A közcélú zöldfelületek a településarculat egyedi és értékes elemei, amelyek a város *Arborétum város* karakterét meghatározzák. A zöldfelület helyszíne és tárgya a környezeti nevelési programoknak, amelyek minden korosztály és társadalmi csoport számára elérhetőek. A közterületek zöld központú fejlesztésével és fenntartásával a város követendő példát mutat mind a magánszektornak, mind más településeknek egyaránt.

A zöldfelületek a városok nélkülözhetetlen elemei, a városi élettér szövetének biológiailag aktív felszínei, amelyek kiemelt szerepet játszanak a települések ökológiai egyensúlyának és a városlakók egészségének fenntartásában. Különböző történelmi korok városi településeiben a zöldterületek – mint az urbánus, sűrűn beépített területeknek természet közeli állapotot hordozó elemei – nem csak a városkörnyéki, vidéki területekhez való ökológiai kötődést testesítik meg, hanem a városkép, a város esztétikájának alapvető meghatározói.

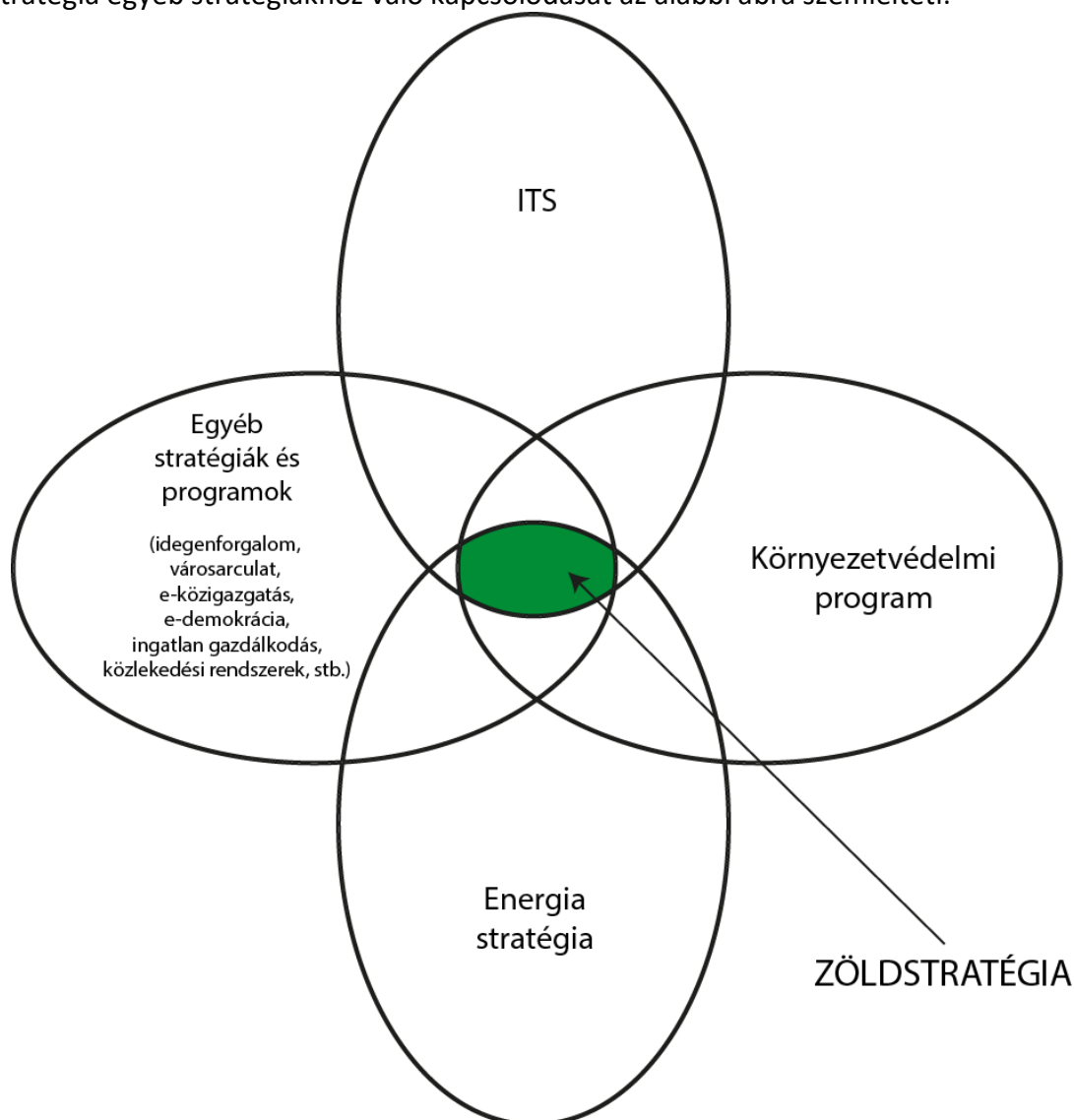
A városi zöldfelületek jelenlétének különösen nagy szerepe van a városi életminőség esetében. Különösen így van ez Veszprém esetében, amely XIX. századi, 19.000 lakosú kisvárosból néhány évtized alatt 70.000-et meghaladó, nagyvárosias megyeszékhellyé fejlődött, majd a rendszerváltást követő társadalmi mozgások révén 60.000 fő körüli lakosságszámú nagyvárossá vált.

5 A ZÖLDSTRATÉGIA ILLESZKEDÉSE MÁS STRATÉGIÁKHOZ

Veszprém városa több stratégiai dokumentummal rendelkezik, amelyek a zöldfelületek vonatkozásában rész-stratégiákat vázolnak fel. Ezek a következők:

- Környezetvédelmi Program (2015-2020.)
- Tájékoztató Veszprém város 2018. évi környezeti állapotáról (2018. november)
- Veszprém Megyei Jogú Város - Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2008. október
- VMJV Energetikai Stratégiája (2010-2025.)
- VMJV Civil Konceptiója
- Településfejlesztési Konceptió (2014. június)
- VMJV Integrált Településfejlesztési Stratégia (2014. szeptember)
- Hőség- és UV-riadó terv (2018. június)
- Fenntartható Energia és Klíma Akcióterv (SECAP) 2018.

A zöldstratégia egyéb stratégiákhoz való kapcsolódását az alábbi ábra szemlélteti:

A zöldstratégia számos speciális és általános tematikájú települési stratégiának és programnak része, így azokkal kölcsönösen hatnak egymásra. A **harmonikus jó minőségű városi környezet**, mint az átfogó stratégia egyik **konceptcionális célkitűzése**, minden beavatkozás mozgatórugójává kell, hogy váljon. Mind a tematikus, mind a területi célok kiválasztásánál alapvető célként kell tekinteni.

A **természeti és épített értékekben bővelkedő település** környezeti állapota összességében megfelelőnek mondható. A város nagy kiterjedésű gondozott zöldfelületekkel rendelkezik, mellyel együtt jár, hogy a város zöldfelületeinek egy része folyamatos megújításra szorul. A kedvező sűrűségben elhelyezkedő zöldfelületi elemek egységes zöldfelületi rendszert alkotva, jól tagolják a városszövetet. A zöldfelületi ellátottság jónak mondható, ugyanakkor az egyes elemeken belül az aktív rekreáció és sportolás lehetősége bővítést igényel. A nemzetközi irányelvek mentén 3 x 7,0 m² zöldfelületi ellátottságot célszerű biztosítani lakosonként, mely mérték Veszprémben teljesül, mivel 30,0 m² zöldfelület jut egy lakosra városunkban.

Az elmúlt években több nagy ívű rekonstrukció befejeződött, ugyanakkor folyamatban vannak további projektek.

A zöldfelületként szabályozott területek közül több ingatlan magántulajdonban van, amelyek területfelhasználási rendezése fontos feladat az önkormányzat részére.

6 PRIORITÁSOK

- A meglévő zöldfelületek magas minőségű ökológiai szempontok által vezérelt fenntartása és védelme.
- A meglévő zöldfelületek ütemezett, tervszerű megújítása, értéknövelő fejlesztése a fenntarthatóság, a biodiverzitás és a klímavédelem szempontjainak fokozott figyelembe vételével.
- A zöldfelületek megközelíthetőségének javítása –közösségi közlekedés, kerékpáros és gyalogos hálózat fejlesztésével - a város egész területén. (WHO ajánlás, 10-15 perces rágyaloglási idő, ill. 300m-es távolság a lakóhelytől)
- A fenntarthatóság, biodiverzitás és klímavédelem szempontjainak fokozottabb érvényesítése:
 1. lehulló csapadék megtartására (víz érzékeny tervezés és fenntartás előtérbe helyezése, vízáteresztő burkolatok alkalmazása)
 2. lakóterületekhez közeli területek minőségi zöldfelületté alakítása,(használati funkciók kiszélesítése, növényállomány minőségi fejlesztése)
 3. függőleges zöldfelületek tervezése, kivitelezése, fenntartása (támfalak, lugasok növényesítése)
 4. zöld erkélyek ösztönzése
 5. városi fák védelme, megőrizve és tovább gyarapítva a Veszprémre jellemző faj gazdag növényállományt (telepítés, pótlása; új rendelet megalkotása a fás szárú növények védelméről, kivágásáról és pótlásáról).
 6. közművek és fák egymástól való telepítési távolságának, viszonyának szabályozása a közterületeken
 7. a városra jellemző sajátos, egyedi növényalkalmazások folytatása (egynyári alkalmazás, kavicságy telepítés, virágos gyepek)
 8. új ökológiai szemléletű fenntartási technikák kipróbálása és bevezetése (pl. a képződő biomassza területen való visszatartása, pótlása)

- szakmai vezetés, útmutatás mentén működő társadalmi részvétel növelése a zöldfelületek fenntartásában és megóvásában egyaránt
- a zöldfelületek értékének folyamatos pontosítása a nyilvántartásokban
- a zöldfelületek értékének lakossági tudatosítása, több ismeretterjesztő sajtó megjelenés, esetleg új rovatok indítása
- a fentieket elősegítő jogszabályi háttér további finomítása, pontosítása

A zöldfelületek funkciói és hatásai

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Egészségesebb életkörülményeket nyújt; egyedivé teszi a városképet ➤ A-rekreáció városi színtere ➤ A városi életminőséget javítja ➤ Közösségi kapcsolatok színtere, találkozási hely ➤ A természettel való kapcsolat teremtés helyszíne, mely környezettudatosságra nevel ➤ Élményt nyújt – esztétikai értelemben is ➤ Egyéni kötődés kialakítása 	<p>Társadalmi funkció és hatás</p>	<p>Ökológiai funkció és környezeti hatás</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ A környezeti erőforrás ➤ Segíti a biodiverzitást, fajgazdagságot ➤ Javítja a városi klímát: <ul style="list-style-type: none"> ○ levegőtisztaság, ○ zaj- és rezgésvédelem, ○ lefolyás, ○ stb. ➤ Hozzájárul a klímavédelemhez
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fontos faktor a telephelyválasztásban ➤ Erősíti a helyi gazdaságot ➤ Ösztönzi a turizmust és a befektetéseket ➤ Közvetlenül és közvetve javítja a foglalkoztatást (fenntartás, menedzsment) 	<p>Gazdasági hatás</p>	<p>Tervezés és fejlesztés aspektusai</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Városszerkezeti elem ➤ Meghatározza a város karakterét, városképet ➤ Hozzájárul a város esztétikai, történelmi és kulturális identitásához ➤ Javítja az épített környezet természeti egyensúlyát ➤ A hálózata révén bekapcsolja a várost az őt körbe ölelő természeti környezetbe

URGE Team (2004) elemeinek felhasználásával

A közvélemény egyre nagyobb figyelmet fordít a zöldfelületekre, a társadalomban tudatosulni látszik az a felismerés, miszerint a városi zöldfelületek megóvására egészségügyi, higiéniai,

környezetvédelmi (levegő-tisztasági), klímavédelmi és általános, közjóléti okok miatt egyaránt szükség van. A politikai gondolkodásban is nagyobb teret nyer a szakterület, mely a települési környezet védelmét szolgáló szabályozásban is visszaköszön.

A kedvezőbb környezeti állapotot a meglévő zöldfelületek komfortosabbá tételén, fejlesztésén át lehet elérni. A leromlott zöldfelületek rendezésével és fejlesztésével gyorsan, látványosan, és a műszaki beruházásokhoz mérten nagyságrendileg olcsóbban lehet a városkép és a környezet minőségének javítását elérni. A zöldfelületi fejlesztések révén javul a települési életminőség azáltal, hogy egy-egy zöldfelületi elem magasabb minőségben látja el feladatát. A „Kolostorok-és kertek a veszprémi vár tövében „ projekt megvalósítása, mint példa jól érzékelteti a zöldfelületi fejlesztések életminőségre gyakorolt szerteágazó pozitív hatását.

A stratégiai gondolkodás segíthet abban, hogy a különböző helyszíneken pontszerűen megvalósuló zöldfelületi fejlesztések ne szigetszerű, elszigetelt jelenséggként működjenek, hanem az egyes elemek egy átgondolt egységet képezzenek, egységes, koncepcionális rendszer élő elemeivé váljanak.

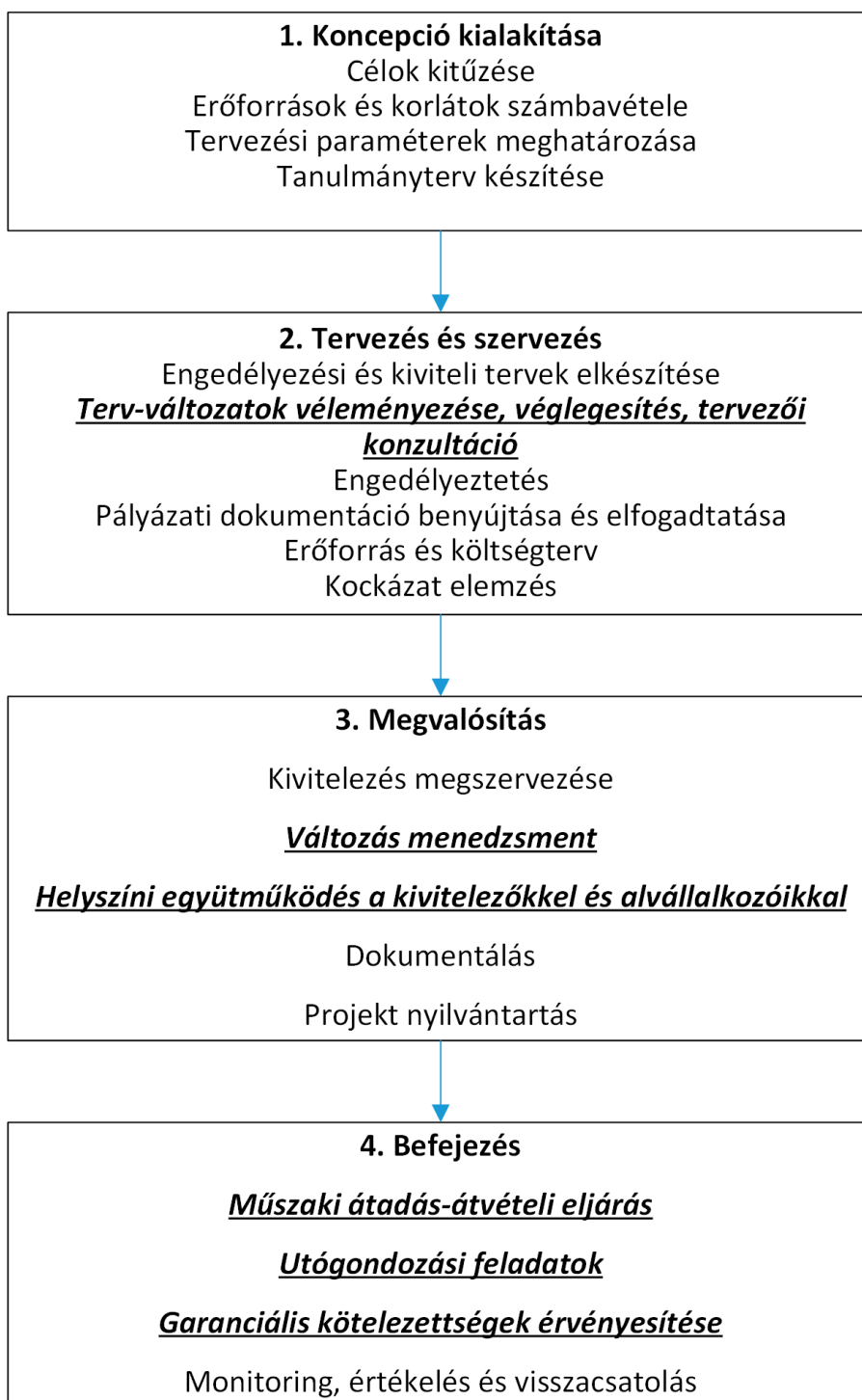
A lakossági bevonás szerepe is felértékelődik, mert a városi társadalom kitüntetett tereinek tekinthető zöldfelületek fejlesztése csak akkor lehet sikeres, ha az itt élők helyszínhez kötődő identitása a beavatkozással szinkronban átalakul, egyéneknként is magunkénak érezzük a beavatkozás eredményét. Tapasztalatok szerint, a lakosság bevonásával, tájékoztatásával, a szakmai szempontok megismertetésével kötődés alakul ki a fejlesztési terület, a fejlesztés és a lakosság között, amelynek eredményeként a fejlesztés és a fenntartás elfogadottá, sikeressé válik.

7 A KOMPLEX MEGKÖZELÍTÉS ELVE

Az elmúlt közel két évtizedben Veszprém dinamikus fejlődésének vagyunk tanúi. Fordulópontot jelentett az első Európai Uniói forrás felhasználásával megvalósult projekt, melynek keretében a Séd-völgy melletti közel 10ha-os zöldfelületet alakítottuk át a „Kolostorok és kertek a veszprémi vár tövében” munkacím alatt. Ettől kezdve vált jellemzővé a városi fejlesztéseknél a komplex stratégiai gondolkodás, amikor egy funkcióbővítő rehabilitáció során a műszaki infrastruktúra - a közművek, utak, parkolók - és a határoló zöldfelületek egy időben újulnak meg. Fontos, hogy a zöldfelületek tervezése, kivitelezése, utógondozása, garanciális kötelezettségei és üzemeltetése, szakmai keretek mentén, a helyi adottságok és sajátosságok figyelembe vételével történjen. Célunk jó felkészültségi tervezőket bevonva, a megfelelő szakmai egyeztetéseket lefolytatva zajló szakmai előkészítés végrehajtása. Ennek érdekében fokozottan érvényre kell juttatni a zöldfelületek szakmai képviseletét a projektek előkészítésének folyamatában.

Az alábbi ábra bemutatja azt a működési struktúrát, amely a zöldfelületek fejlesztése során a legjobb szakmai háttérrel rendelkező városi fejlesztéseknél. Látható, hogy a projekt valamennyi szakaszában jelen van a táj-és kertépítészeti szakmai kompetencia.

A fejlesztések előkészítésének folyamata, szakági kompetencia bevonásával (zöldfelületi referens, parkfenntartás vezető) Az ábrán aláhúzással jelöltük a projekt azon a szakági kompetenciát igénylő lépéseit, állomásait, ahol fontos a táj-és kertépítészeti vagy kertészeti végzettségű szakemberek közreműködése.

8 A ZÖLDFELÜLET FENNTARTÁST JOBBÍTÓ JAVASLATOK

A zöldfelület-gazdálkodás napi gyakorlatában több olyan elemmel találkozunk, melyek átalakítása, szabályozása pozitív hozadékkal járhat, így ezek számbavételével és a javasolt megoldások gyakorlatba való átültetésével szolgálhatjuk az eredményességet.

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
<p>Szakmai ismeret hiányában többször előfordul, hogy rossz helyre és/vagy nem megfelelő fás szárú növényeket telepít a lakosság közterületre. (pl: nyárfa ültetése gázvezetékre, villanyvezeték alá; a családi házas övezetben a közterületre ültetett gyümölcsfák is fenntartási problémát okoznak a megjelenő betegségekkel, lehulló termésükkel)</p>	<p>A lakosság, civil közösségek és egyéb szervezetek csak szakmai egyeztetést követően telepítsenek fás szárú növényeket a közterületre.</p>	<p>Magánszemély vagy gazdálkodó szervezet a közterületre történő fás szárú növény telepítését megelőzően, köteles tulajdonosi hozzájárulást beszerezni az önkormányzattól. Fás szárú növény csak akkor telepíthető, ha ennek környezeti feltételei fennállnak.</p> <p>Az engedély nélkül, a szakmai követelményeknek nem megfelelő fákat, a közterület fenntartója eltávolíthatja, jobb esetben átültetheti.</p>
<p>A fejlesztési beruházások zöldfelületi tervezői nem minden esetben egyeztetnek a hivatal zöldfelületi referensével és a VKSZ Zrt. parkfenntartás vezetőjével, amely a kivitelezés és a későbbi fenntartás során problémákat okozhat</p>	<p>A város zöldfelületeinek tervezésére adott tervezői megbízások keretében a zöldfelület tervezőknek kötelező legyen előzetesen egyeztetni az önkormányzat zöldfelületi referensével és a közterületet fenntartó parkfenntartási vezetővel, a fajtaválasztások, telepítési nyomvonalak, közművek és gyökérszóna védelem kérdéseiben.</p>	<p>Zöldfelületek kialakítása, felújítása, rehabilitációja során a zöldfelületek szakági tervezőinek kötelező előzetes egyeztetési kötelezettsége legyen az önkormányzat zöldfelületi referensével és a parkfenntartás vezetőjével a bemutatott ábra szerint (10. oldal)</p>
<p>A fejlesztési projektek lebonyolításának kereteit, szabályait, garanciális előírásait a pályázati kiírások szorítják korlátok közé. A zöldfelületek kivitelezést követő</p>	<p>A fejlesztési beruházások közbeszerzési dokumentációjában és kiviteli szerződéseiben lehetőség szerint részletesen legyen kidolgozva a területek utógondozásának, és a</p>	<p>Fejlesztési projektek parképítési munkáinál, a növényzet telepítésénél az utógondozási és garanciális időszak legalább 1 év legyen. A zöldfelületek kivitelező általi</p>

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
<p>utógondozásának követelményei és garanciális szabályai némely esetben hiányosak, kevésbé kidolgozottak, vagy a garanciális időszak túl rövid. Ez a későbbi utógondozást hátrányosan érinti, és terheket ró a fenntartóra.</p>	<p>növényzet pótlásának feltételei, valamint a garanciális követelmények. A garanciális időszak legalább 1 év.</p>	<p>utógondozását részletesen kidolgozott, munkagyakoriságokat is tartalmazó gondozási terv szerint kell elvégezni, amely - lehetőség szerint - legyen a közbeszerzési dokumentációk és a kivitelezői szerződések része.</p>
<p>A közművek és fás szárú növényzet konfliktusa: A talajszint alatti és a talajszint feletti közművek esetében konkrét védőtávolságok vannak meghatározva a közmű védelme érdekében. Előfordul azonban, hogy a meglévő növényzetre tervezik rá a közműtervezők a közműveket, így a már adottságként meglévő fák megtartása ellehetetlenül. Ugyanakkor rendelkezésre állnak olyan korszerű műszaki megoldások, amelyekkel egyes esetekben lehetővé válhat fás szárú növényzet megtartása/telepítése a közmű egyidejű védelmével.</p>	<p>A zöldfelületek kialakítása vagy felújítása során vizsgálni kell a közművek és a fák viszonyát. Különbféle műszaki megoldások alkalmazásával elő kell segíteni, hogy fás szárú növényzet legyen telepítve a közművek védőövezetének figyelembe vételével (védőcsövezés, gyökérgát, gyökérterelő, ültetődoboz.) Ha ez nem lehetséges, az ezt kiváltó műszaki megoldást kell alkalmazni (planténer, növénykandeláber).</p>	<p>A meglévő fás növények védelme érdekében, új közművek térszín alá történő elhelyezésekor a meglévő növényzettől a szükséges védőtávolságokat be kell tartani és tartatni. Ha csak olyan műszaki megoldásra van lehetőség, amely közterületi fakivágással jár, a hatósági eljárást megelőzően a közművek telepítéséhez a tulajdonosi hozzájárulás beszerzése legyen kötelező!</p> <p>Új fogalmak:</p> <p>Közművek védelme talajszint alatti műszaki megoldásokkal: olyan műszaki megoldások, amelyek a fás szárú növények gyökérszónáját elválasztják a közművektől és egyéb műszaki létesítményektől, és így lehetővé teszik a növénytelepítést. PI: védőcsövezés, gyökérgát, gyökérterelő, ültetődoboz.</p>

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
		<p>Közművek védelme talajszint feletti műszaki megoldásokkal: olyan műszaki megoldások, amelyek lehetővé teszik növényzet telepítését akkor is, ha a talajszint alatti műszaki megoldások már nem alkalmazhatók. Pl.: planténer, növénykandeláber.</p> <p>Zöldfelületek kialakítása, felújítása és rehabilitációja során a közművekkel érintett zöldterületeken fás szárú növényzet telepítésére kell törekedni talajszint alatti és talajszint feletti műszaki megoldások alkalmazásával.</p>
Törvénymódosítás miatt megszűnt a zöldfelületen parkolás szabálysértési tényállása és ennek szankcionálási lehetősége. A közterület felügyelők felhatalmazás hiányában nem tudnak eljárni a károkozókkal szemben.	A zöldfelületen történő parkolás megszüntetése.	A zöldfelületen parkolás visszaszorítására vonatkozó intézkedések kidolgozása.
A közterületi rendezvények szervezői egyes esetekben nem végeztetik el az esemény utáni takarítást és zöldfelület helyreállítást.	A rendezett, ápolott, tiszta zöldfelületek megőrzése a rendezvények alatt és utáni időszakokban is.	A rendezvények utáni takarítás és zöldfelület helyreállítás a rendezvényszervezők érdekkörébe tartozzon.
A fás szárú növények védelméről kivágásáról és pótlásáról az utóbbi	A rendelet alkotás célja, a fás szárú növények rongálásának, értékcsökkenésének és	A fás szárú növényzet védelméről, kivágásáról és

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
években több magyar önkormányzat korszerű, komplex rendeletet alkotott.	pusztításának megakadályozása, a fás növényállomány indokolatlan megszüntetésének, károsodásának megelőzése, elhárítása, valamint a növényállomány pótlásáról való gondoskodás.	pótlásáról, korszerű szemléletű helyi rendelet megalkotása.
Előfordul, hogy a temetőterekben a hozzátartozók a sírokon vagy közvetlenül azok mellett nagyra növő fákat telepítenek. Ezek a fák néhány év elteltével megrongálhatják a környezetükben lévő síremléket.	A sírokon és a sírok között telepített növényzet ne okozzon kárt az épített elemekben.	A temetői szabályzatot kiegészíteni a sírokon és a sírok közötti felületekre vonatkozó növényalkalmazás szabályozásával.
A város közigazgatási területén az érintésvédelmi metszéseket az E-On Zrt. által megbízott alvállalkozó(k) végzi(k). A metszések alapja a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. tv., és a villamosmű biztonsági övezetről rendelkező 2/2013 (I.22.) NGM rendelet. Előfordult már Veszprémben, hogy a metszéseknél csak az áramszolgáltatói biztonsági előírásokat vették figyelembe a munkák elvégzésénél, figyelmen kívül hagyva az élő növény élettani, statikai, esztétikai vonatkozásait.	Az érintésvédelmi metszések a kertész-szakma metszésekre vonatkozó szabályait betartva történjenek. EA cél elérése érdekében két lehetőséget látunk: Együtműködési megállapodás megkötése az E-On Zrt-vel, amelyben a kertészeti metszések szakmai elvárásai rögzítésre kerülnek; vagy annak elérése, hogy az érintésvédelmi metszések elvégzésével a áramszolgáltató, a városi felületek fenntartóját bízta meg	Együtműködési megállapodás megkötése az E-On Zrt-vel
Kertvárosi övezetek lakóutcáiban gyakorta találkozhatunk nem	Az ingatlanok előtti zöldsáv gondozott és tiszta legyen.	Az érintett lakosságot meg kell nyerni annak érdekében, hogy legyen partnere az

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
megfelelő gondozású vagy gondozatlan - ingatlanok előtti- zöld sávokkal.		Önkormányzatnak a lakókörnyezetében lévő zöldfelületek ápolásában. Tudatformáló kampányok, akciók, közösségi összefogás eredményeként pozitív változásra lehet számítani.
Sajnálatosan elszaporodó jelenség, a hulladékok, zöldhulladékok, szabálytalan közterületi elhelyezése.	A hulladékot csak az erre kijelölt gyűjtőedényzetbe helyezzük el Veszprém közigazgatási területén. Zöldhulladékot kizárólag a helyi rendeletben meghatározott időszakban és módon lehessen a közterületen elhelyezni. Fogjunk össze az illegális hulladék lerakása ellen és ezek felszámolásában!	További széleskörű tájékoztatásra van szükség a szabályos lakossági hulladékkezelés lehetőségeiről. A már felállított „zöld kommandó” tevékenységét javasoljuk kiterjeszteni.
A város zöldfelületei komoly értéket képviselnek. A zöldfelületek fenntartói a napi munkájuk során érzékeny, élő anyaggal dolgoznak, mely speciális szakmai felkészültséget igényel. Veszprém esetében –a hol különösen értékes növényegyedek sokasága gazdagítja a köztereket – különösen fontos megfelelő szakmai hangsúlyt helyezni a szakértelemre, szakmai kompetenciára.	A város zöldfelületein dolgozó parkfenntartást végző szervezet szakmai kompetenciájának szerződésben rögzített, előírás szerű szabályozása. A várossal szerződéses viszonyban álló zöldfelület fenntartásért felelős szervezet kötelezően vagy szerződéses jogviszonyban alkalmazzon szakirányú felsőfokú és szakirányú középfokú végzettséggel rendelkező szakembert. A cél a szakszerűség garantálása.	A 2020-tól megkötésre kerülő üzemeltetési szerződések mellékletében követelményként kell meghatározni a szakirányú végzettségekre vonatkozó előírásokat.
A helyi közvélemény általában kevésbé tájékozott a zöldfelületek értékei, a botanikai ritkaságok, a favédelem	A zöld értékek köre kapjon nagyobb nyilvánosságot, mondjuk el a veszprémieknek,	„Zöld Sarok” címen induljon tematikus cikksorozat a megújuló VESZPRÉMI 7NAP,

Felvetés	Elérni kívánt cél	Javaslat
témakörében, ezért kevesek számára egyértelmű, hogy Veszprém mennyire egyedi növényzettel gazdag közterületekkel rendelkezik.	milyen faj és fajtagazdagság övezi az életüket!	ingyenes városi közéleti hetilapban.
Többször kerekedik konfliktus helyzet a közterületi kutya sétáltatásból, a kutyák közterületi jelenlétéből.	Minden városrészben kellő számú, megfelelően kijelölt és felszerelt területet biztosítunk a kutyák/kutyások részére!	A város területén belül kutya-futtató területeket célszerű kijelölni szabályozott keretek mentén annak érdekében, hogy a kutya tartásból származó közterületi konfliktusok megszűnjenek. A terület kijelölésén túl hangsúlyt kell helyezni a harmonikus együttélés szabályainak érvényesülésére, melyet párbeszéddel kommunikációval tudunk előmozdítani.

9 ELŐKÉSZÍTÉS ALATT ÁLLÓ ZÖLDFELÜLETI FEJLESZTÉSEK

9.1 SZENT MIKLÓS-SZEGI KÁLVÁRIA – DOMB ÉS KÖRNYÉKÉNEK INFRASTRUKTURÁLIS FELÚJÍTÁSA ÉS FUNKCIÓBŐVÍTÉSE

A TOP- 6.3.2. Zöld város prioritáson belül, a Kulturális negyed fejlesztése során tervezzük a belváros legnagyobb összefüggő zöldfelületének funkcióbővítő fejlesztését. Veszprémben a TOP – 6.3.2 Zöldváros kialakítása (Kulturális negyed - Színházkert, Megyeház tér, Erzsébet liget, Erzsébet sétány – fejlesztése) elnevezésű projekt és a TOP-7.1.1-16-2016 Közterületi közösségi tér kialakítása - Kulcsprojekt elnevezésű projekt keretében a Püspökkert, a Szent Miklós szegen, a Laczkó Dezső Múzeum környezetében, Bakonyi Ház környezetében, valamint az Erzsébet liget és sétány területén komplex fejlesztést végzünk. Ezen pályázatok szorosan illeszkednek a Modern Városok Program keretében megvalósuló, Veszprémi Petőfi Színház felújítása és korszerűsítése és a Csermák Antal Zeneiskola felújítása és korszerűsítése és Laczkó Dezső Múzeum energetikai megújításának pályázataihoz.

A tájépítészeti koncepció a négy területegységre komplex, szabadtér- és parkhasználati célokat előtérbe helyező, a rekreációs és reprezentációs igényeket is megfelelően kielégítő javaslatot fogalmaz meg.

A Püspökkert kertépítészeti rendezése során kiemelt figyelem irányul az intézmények kerttel való kapcsolatára. Egy központi burkolt közösségi tér kerül kialakításra a színház, a könyvtár, valamint a megyeháza bejárati tengelyeinek találkozásában. A belső tér súlyponti elemét egy vízarchitektúra kialakítása fokozza. A terület közlekedési rendszerének kialakítását a meglévő terepadottságok, valamint a Kálvária-domb északi oldalába tervezett kávézó épületének pozíciója is alakítja.

A koncepció a teljes terület növénystruktúráját jelentős részben megtartja, azt csak kis mértékben, egészíti ki. A területen elhelyezésre kerülnek szabadtéri padok és ülőbútorok, térelemek.

A Kálvária-domb és a Laczkó Dezső Múzeum közötti területrészt gyalogos közlekedési és rendezvényterületként került definiálásra, a hozzá szervesen kapcsolódó játszókerttel.

A múzeum főbejáratának tengelyére illeszkedve indul el a dombtetőn lévő templomrom megközelítését kiszolgáló burkolt gyalogos rámpa. Az építészeti koncepcióhoz igazodóan, a felújított támfal mentén szilárd felületű sétányok kerülnek kialakításra, biztosítva a templomrom megközelíthetőségét, ezzel szerves kapcsolatot kiépítve mind az Egyetemi városrészszel, mind pedig a Püspökkert felé.

A Bakonyi ház melletti, bővítésre kerülő etnobotanikai kert a koncepcióba integrálódott. Az Erzsébet sétány alsó burkolt felülete egyesített gyalogos és kerékpáros felület.

A pályázatok kivitelezése után mintegy 35.000 m² zöldfelület és 15.000 m² burkolt felület kerül kialakításra illetve megújításra.

A TOP-7.1.1-16-H-073-2 kódszámú CLLD helyi felhívás keretén belül VMJV Önkormányzata pályázatot nyújtott be „Szent Miklós-szegi Kálvária – domb és környékének infrastrukturális felújítása és funkcióbővítése” címen. Az elnyert támogatás összege 255 000 000 Ft.

A TOP-6.3.2-16 Kulturális negyed program pályázatban benyújtott forrásigénye: 1 620 000 000Ft.

9.2 KÖZÖSSÉGI TEREK INFRASTRUKTURÁLIS FELÚJÍTÁSA A CHOLNOKY LAKÓTELEPEN ÉS VESZPRÉM-GYULAFIRÁTÓTON

A TOP-7.1.1-16-H-073-1 kódszámú CLLD helyi felhívás keretén belül a „VKSZ” Veszprémi Közüzemi Szolgáltató Zrt. által benyújtott „Közösségi terek infrastrukturális felújítása a Cholnoky lakótelepen és Veszprém-Gyulafirátóton” című pályázat fejlesztései az Ady utca, a Rózsa utca és Gyulafirátóton

a Kolostor utca környékének infrastrukturális megújítását foglalják magukban. Az igényelt támogatás összege: 17 600 000 Ft.

A fejlesztés során az Ady utca 4273/121 hrsz-ú területén térkő burkolatú gyalogút kerül kialakításra, melynek környezetében füvesítés, talajtakaró cserjefelület kialakítása és lombhullató fák ültetése valósul meg. A komfortosabb használat érdekében pad, hulladékgyűjtő, ivókút és információs vitrin kerül elhelyezésre.

A Rózsa utca 4273/135 és 4191 hrsz-ú területein térkő burkolat, Kneipp ösvény kerül kialakításra, a kapcsolódó zöldfelület tereprendezésével, füvesítésével, talajtakaró cserjefelület kialakításával. A fejlesztési területen 5 ülőke és egyoldali információs vitrin is elhelyezésre kerül.

A gyulafirátóti 9828 hrsz-ú területen, a templomrom környékén, a meglévő, rossz állapotban lévő burkolat bontása és elszállítása után szintén térkő burkolat kialakítása történik, padok, tetővel ellátott hulladékgyűjtő és információs vitrin kihelyezése mellett. A terület környezetében füvesítés, talajtakaró cserjefelület és lombhullató fa ültetése is megvalósul.

9.3 BARÁTSÁG PARKI CSALÁNKERT

A TOP-7.1.1-16-H-073-1 kódszámú CLLD helyi felhívás keretén belül VMJV Önkormányzata pályázatot nyújtott be „Barátság parki csalánkert” címen. Az igényelt támogatás összege: 40 000 000 Ft

A veszprémi 2364/43 helyrajzi számú, Barátság-parkban található területen több meglévő és tervezett sportpálya, valamint más szabadidős tevékenység eltöltéséhez alkalmas terület is található. A sportpályákhoz kapcsolódóan jelenleg sem átöltözési lehetőség, sem illemhely használatának lehetősége nem biztosított. A pályázat keretén belül egy öltözőhelyiségekkel is ellátott vizesblokk kialakítását tervezi az önkormányzat. A mai kor követelményeinek megfelelően az épület mozgáskorlátozottak számára megközelíthető lesz, valamint infokommunikációs akadálymentesítés is megvalósul. Az épület közvetlen környezetében kialakításra kerülő zöld felületen elhelyezésre kerül egy pad, egy szeméttároló, egy ivókút és egy tájékoztató tábla a komfortosabb használat érdekében. A fejlesztés célja a jelenleg funkcióhiányos és kihasználatlan közterület olyan tartalommal történő megtöltése, amely lehetőséget biztosít a városban élők számára a szabadidő minőségi, kulturált környezetben történő eltöltéséhez.

9.4 GULYADOMBI ÖSVÉNY

A TOP-7.1.1-16-H-073-1 kódszámú CLLD helyi felhívás keretén belül a „Kittenberger Kálmán” Növény- és Vadaspark Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. által benyújtott pályázat a Gulyadomb fejlesztését és funkcióbővítését foglalja magában. Az igényelt támogatás összege: 30 072 072 Ft.

A Gulyadombon, a „Kittenberger Kálmán” Növény- és Vadaspark Nonprofit Kft. tulajdonában lévő, 0404/6 helyrajzi számú ingatlanon megvalósuló fejlesztés során egy olyan, automatikus működtetésű nyilvános WC, köztéri illemhely kerül telepítésre, amely a mai, modern igényeket kielégíti. Az utcabútor jellegű, automatikus működésű, mozgáskorlátozottak által is használható köztéri illemhely az automatizált mosóberendezések beépítésével minden használat után padló és WC mosást követően engedi be a következő használót.

A fülke a vandálbiztos, rozsdamentes acél berendezéseket tartalmazó vendégtérre, valamint a vezérlést és a működéshez szükséges szerelvényeket tartalmazó szerviztérre tagolódik. Az illemhely használatához a fülke frontoldalán lévő beengedő modulon található intelligens érmevizsgálón keresztül tudjuk az üzemeltető által beállított, és az előlapon található kijelzőn megjelenített használati díjat kiegyenlíteni. A jelenlét érzékelésnek köszönhetően a rendszer érzékeli a beállított maximális használati időt (20 perc) túllépő használatot, az illetéktelen jelenlétet, valamint a rosszulétet. A használók biztonsága érdekében minden fülkében van segélykérő nyomógomb, és mechanikus vésznyitó. A vizesblokk a kisgyermekesek számára is kényelmes használati lehetőséget biztosít, mivel a vendégtérben babapelenkázó is elhelyezésre kerül. Az illemhely környezetében, a megfelelően kialakított zöldfelületen elhelyezésre kerül egy pad, egy szeméttároló, egy ivókút és egy tájékoztató tábla.

A Kittenberger Kálmán Növény- és Vadaspark évtizedes törekvése, hogy a lakosságot a természet szeretetére és a természetközelség megteremtésére hívja fel. Teszi ezt egyrészt a Vadaspark látványelemeinek fejlesztésével, bővítésével, másrészt a növény- és állatvilág bővítésével. A Vadaspark évről évre gondoskodik a zöldnövényzet megújításáról. Az elmúlt 10 évben (2018-ig) 4829 db fás szárú növényt telepített, a 2019-es évben a növényállomány eddig 129 egyeddel bővült, és a bővítés a jövőben is folytatódni fog.

9.5 ÉSZAKI IPARTERÜLET KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉSE

A TOP-1.5-16-VP1-2017-00001 pályázatban, az úthálózat és kerékpáros hálózat fejlesztése kapcsán jelenetős zöldfelületet alakítunk ki/újítunk meg, mely során:

- Henger utca fejlesztése a Házgyári út és a Pápai út összekötésével megvalósuló projekt keretében 132 db lombhullató fa, 3900 db cserje került elültetésére, továbbá 2900 m² felület füvesítésére került sor.
- Pápai út útépítés keretében 185 db lombhullató fa, 8.600 db sövény cserje, 10.000 talajtakaró cserje került elültetésére, továbbá 3800 m² felület füvesítésére kerül sor.

- Kelet-nyugati közlekedési fő tengely I. szakasz kialakítása keretében a növénytelepítés tekintetében 290 db sorfa, 4.600 db sövénycserje, 20.000 db, talajtakaró cserje elültetésére, ill. 5.200 m² felület füvesítésére kerül sor.

9.6 GYULAFIRÁTÓTI ÓVODA ÚJJÁÉPÍTÉSE

A TOP-6.2.1-15-VP1-2016-00002 projekt végrehajtása során 49 db méretű lombhullató fa és 3 db konténeres örökzöld került elültetésre a telekhatár mentén az előkertben és a későbbi árnyékolás érdekében a csoportudvarok területén.

A csoportudvarok elválasztása nyírt sövényvel történik, 50 cm szélességben. Összesen 1325 db középmagas cserje került elültetésre, 3-4 db/m² telepítési sűrűséggel számolva, elsősorban a telekhatár mentén a takarás és a térhatárolás érdekében, továbbá az előkert területén.

Az óvoda udvarán veteményes kert kerül kialakításra, melyben olyan zöldségek termesztése javasolt, amelyeket a gyerekek a mindennapi étkezés során elfogyasztanak. Egynyári és évelő virágágyak megfelelő elhelyezése az előkertbe és az épület közvetlen közelébe, teraszra. A fennmaradó területen finom tereprendezést követően fűmagvetéssel gyepesítés történt (1600 m²).

9.7 EGRY ÚTI ÓVODA ÚJJÁÉPÍTÉSE

A TOP-6.2.1-16-VP1-2018-00002 projekt kivitelezése után a megmaradó zöldfelület 6394,3 m². A meglévő növényállomány : az építés miatt kivágásra kerülő fák és az előregedett sövény kivételével 71 db fa marad meg. 17 db lombhullató fa kerül elültetésre a telekhatár mentén és a későbbi árnyékolás érdekében a csoportudvarok területén. A csoportudvarok elválasztása nyírt sövényvel történik, 50 cm szélességben (összesen 240 db). 1865 db magas és középmagas cserje kerül elültetésre összesen, 3-4 db/m² telepítési sűrűséggel számolva, elsősorban a telekhatár mentén a takarás és a térhatárolás érdekében, továbbá az előkert területén. A játszókert kerítése mellett 1 m szélességben összesen 800 db magas cserje felhasználásával 3 db/m² sűrűséggel számolva. Veteményes kert kerül kialakításra, melyben olyan zöldségek termesztése javasolt, amelyeket a gyerekek a mindennapi étkezés során elfogyasztanak. Egynyári és évelő virágágyak megfelelő elhelyezése az előkertbe és az épület közvetlen közelébe, teraszra. A fennmaradó területen finom tereprendezést követően fűmagvetéssel gyepesítés történt 4300 m².

9.8 VESZPRÉM - SZABADSÁGPUSZTA KÖZÖTTI KERÉKPÁRÚT

A TOP-6.4.1-15-VP1-2016-00001 projekt keretében VMJV Önkormányzata a Veszprém Déli Intézményközpontnál korábban véget érő kerékpáros nyomvonal további kiépítésével ismét bővítette a Balaton felé vezető kerékpárutak összességét. Az új kerékpáros nyomvonal meglévő

földúton, szántó és gyümölcsös gazdasági területek szomszédságában épült meg. Az új út építésével párhuzamosan 221 db előnevelt, 2x iskolázott facsemete kiültetése történt meg.

9.9 JUTASI ÚT MENTI KERÉKPÁRÚT

A TOP-6.4.1-15-VP1-2016-00001 projekt megvalósításával létrejött a belvárost a vasútállomással összekötő kerékpáros hálózati szakasz. A zöldfelületek felülvizsgálata után 70 db kétszer iskolázott sorfa, 1000 db sövénycserje, és mintegy 3000 db talajtakaró cserje került telepítésre.

9.10 SZABADSÁGPUSZTA – FELSŐÖRS KÖZTI KERÉKPÁRÚT (VESZPRÉM KÖZIGAZGATÁSI HATÁRÁIG)

A TOP-6.4.1-16-VP1-2017-00001 projekt előkészítési szakaszban van.

A zöldfelület rendezése, és növényesítés a már megvalósult kerékpárutakhoz hasonlóan meg fog valósulni kivitelezési szakaszban. A kerékpárút ezen szakasza szántóföld mellett halad el, így az út szántók felőli oldalán fasor kialakítása javasolt annak érdekében, hogy a mezőgazdasági területről ne hajtsanak fel a járművek a kerékpárútra. Közepes lombkoronát nevelő lombos fák kiültetése javasolt az út mentén 10 méterenként, mely részleges talajcserét is igényel (összesen 25 db, 2x iskolázott facsemete telepítése tervezett.)

9.11 VESZPRÉM-MÁRKÓ-BÁND KERÉKPÁRÚT (VESZPRÉM KÖZIGAZGATÁSI HATÁRÁIG)

A TOP-6.4.1-16-VP1-2018-00002 projekt előkészítési szakaszban van.

A zöldfelület rendezése, és növényesítés a már megvalósult kerékpárutakhoz hasonlóan meg fog valósulni kivitelezési szakaszban.

9.12 VESZPRÉM – GYULAFIRÁTÓT ÖSSZEKÖTŐ KERÉKPÁRÚT

A TOP-6.4.1-16 projekt előkészítési szakaszban van.

A zöldfelület rendezése és növényesítés a már megvalósult kerékpárutakhoz hasonlóan meg fog valósulni kivitelezési szakaszban, az Önkormányzat tervekkel egyelőre nem rendelkezik, a tervátvétel folyamatban van.

9.13 STADION

A Veszprémi Stadion állami tulajdonban lévő ingatlan. Övezeti besorolása K-Sp-01 – Különleges nagykiterjedésű sportolási célú terület. A stadion területe 53.549 m², az övezeti besorolás szerint a zöldfelület legkisebb mértéke el kell érje az 50%-ot (26.774,5 m²). Jelenleg a stadion területén 36.671 m² zöldfelület található, mely százalékos arányban 68,5% a teljes területre vetítve. A Veszprémi Stadion a jövőben a Modern Városok Program keretein belül fog megújulni. A fejlesztés előkészítéseként eddig egy Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány készült, mely alapján a jövőben a sportolást minél jobban elősegítő új épületek jelennek meg a területen (atlétikai csarnok, küzdősport centrum, tornászgyakorló). Az infrastrukturális fejlesztések a zöldfelületek csökkenését eredményezi ugyan, de az övezeti besorolásban előírt 50% a fejlesztések után is tartható marad. Alapvető cél a jelenlegi növényállomány egészséges egyedeinek megtartása. A jelenleg meglévő fák közül 69 db kivágása szükséges (parkoló 8db, stadion telek 61db). A legtöbb növényzet egészségi állapota azonban nem megfelelő. A koncepció kisebb zöldfelületi egységekből áll, melyek mindegyike körülölel és magába foglal egy-egy funkciót, pl.: gyülekezőhely, pihenőhely, bemelegítő terület, kültéri tornapálya, játszótér. A funkció nélküli egységek pedig jellemzően fákat és gyepterületet tartalmaznak, méretüktől függően.

9.14 EGYÉB FORRÁSOKBÓL TÖRTÉNŐ FEJLESZTÉSEK

9.14.1 KÁLVIN JÁNOS PARK MELLETTI INKLUZÍV JÁTSZÓKERT BŐVÍTÉS II-III ÜTEME

A 2018. évben a Szerencsejáték Zrt. finanszírozása mellett, a Kálvin János parkban megvalósított ún. inkluzív (befogadó, ép és sérült gyermekek együtt játszását elősegítő) játszótér bővítése tervezett 2019. és 2020. években a II. és III. ütemmel, amely további játszóeszközök telepítését és elsősorban árnyékoló növénytelepítést foglal magában. A II. és III. ütem műszaki tartalmának kidolgozására a későbbiekben kerül sor, szintén a Szerencsejáték Zrt. finanszírozásával.

9.14.2 OVI-FOCI PÁLYÁK

Veszprém megyei Jogú Városa jelenleg 3 db Ovi-Foci pályával rendelkezik az alábbi helyszíneken:

- Ringató Körzeti óvoda (8200 Veszprém, Jutasi út 79.)
- Csillag Úti Körzeti óvoda (8200 Veszprém, Csillag utca 24.)
- VFC USE pálya (8200 Veszprém, Erdész utca 1.)

Az óvodák esetében 2017. illetve 2019. évben létesült az Ovi-Sport Alaptívány közreműködésével 1-1 db 6x12 méter alapterületű, műfű borítású multifunkcionális sportpálya, mely a labdarúgáson túl a kézilabda, röplabda, kosárlabda alapjainak elsajátításában segít a legfiatalabb korosztálynak.

A pályák kivitelezése során tereprendezés történt, de nem történt fa és növény kivágás. A pályák kivitelezésénél növénytelepítésre sem került sor.

A VFC USE pálya esetében az MLSZ közreműködésével történt a pálya kivitelezése 2019. évben, melynek alapterülete 12x24 méter. A pálya borítása műfű, és kizárólag labdarúgásra használható.

A pálya meglévő szabad zöldfelületen került kialakításra, a projekthez nem tartozott fa és növény kivágás illetve telepítés sem.

9.14.3 SPORT-FITNESSZ PARK A BARÁTSÁG PARKBAN

A zöldfelület rendezése és további árnyékoló fák ültetése tervezett.

9.15 SAJÁT ÖNKORMÁNYZATI FORRÁSBÓL MEGVALÓSULÓ FEJLESZTÉSEK

9.15.1 PETŐFI SÁNDOR UTCA

A Petőfi Sándor utca teljes rekonstrukciójára három ütemben, 2017-2019. években került sor, ahol az egységes utcakép kialakítása során a zöldterületek megújítása is megtörtént.

Egységes zöldsáv alakult ki az utca északi oldalán. Itt – ahol a sávban haladó gázvezeték helyzete lehetővé tette - a megkezdett díszkörte fák telepítése folytatódott (6 db), valamint cserjesor kiültetésére, füvesítésre került sor.

A déli oldalon nem volt elegendő hely önálló zöldsáv kialakítására, a járda burkolatában alacsony növésű fafaj telepítése történt meg burkolati ültető gödörben, szintbeni faverem ráccsal (49 db).

Az utcában összességében 740 m² zöldterület rendezésére, 55 db fa kiültetésére került sor.

9.15.2 VÖRÖSMARTY TÉR

2019. évben valósul meg a Vörösmarty tér tömbbelső (Vörösmarty tér 12. házszám körüli terület) közterület-fejlesztés 2. üteme, szilárd útburkolat létesítésével, szilárd burkolatú kijelölt parkolók

kialakításával, a szükséges közvilágítási hálózat kiépítésével, környezetrendezési/növénytelepítési munkák elvégzésével.

A beruházás keretében a növénytelepítés tekintetében 11 db lombhullató fa, 8 db örökzöld, 910 db cserje elültetésére, ill. 750 m² felület füvesítésére kerül sor.

A 9. fejezetben felsorolt fejlesztések összességében több mint 50.000 m² zöldfelület megújítását, valamint 1600 fa és 57.000 cserje elültetését biztosítják.

10 ZÖLDFELÜLETEK FEJLESZTÉSÉNEK ALAPELVEI

A települési zöldfelületekkel, rekreációval kapcsolatos feladatok az egészséges és élhető városi környezet megvalósítását szolgálják. Cél a zöldterületek nagyságának megőrzése, minőségének javítása és - ahol ez lehetséges - fejlesztése az egészséges települési környezet érdekében oly módon, hogy a területek fenntarthatóságának biztosított legyen.

A fejlesztési lehetőségeknél nem az alapterületi bővítésre gondolunk, mivel ennek feltételét a rendezési terv sem vetíti előre, hanem gondolunk a használati funkciók kibővítésére - a rekreációs és sportolási lehetőségek szélesebb kínálatára -, az épített elemek és a növényzet minőségi javítására és újszerű, korszerű módszerek eljárások meghonosítására. Kiragadva egy példát, a burkolt felületek, falak felületeinek oldására, árnyékolók, lugasok telepítését, növényekkel való befuttatását jó iránynak tartjuk, melynek eredményeként az aktív felszín mennyisége megnő.

A zöldfelületeket érintő beavatkozásoknál figyelembe kell venni azok fenntarthatóságát. Az ökológiai szemléletű tervezésnek kell teret nyernie, továbbá gondolni kell a fenntartás gazdaságosságára, melynél hangsúlyos szerepet kap az élő munkaerő igénybevételének csökkentése.

A zöldfelületek folyamatos magas színvonalú fenntartási színvonalának költséghatékony biztosítása – a fenntarthatóság - ma már alapelvnek számít, amely keretében célunk a biológiailag aktív felületek megőrzése, fejlesztése, védelme; valamint feladat ezek megközelíthetőségének javítása: parkolóterületek, buszmegállók, gyalogos és kerékpáros nyomvonalak kapcsolódó fejlesztésével.

Veszprém jelenleg is kedvező helyzetben van a biológiailag aktív felületek nagyságát tekintve: 30m² zöldfelület/lakos mutatóval rendelkezünk.¹ A város külterülete bővelkedik erdő- és mezőgazdasági területekben, a belterületet kedvező eloszlásban tagolják különböző rekreációs és kondicionáló zöldfelületi elemek. Elsődleges feladat ennek a kedvező adottságnak a megőrzése, és további gazdagítása. A belvárosi zöldfelületek ütemezett revitalizációja, a volt ipari területek, valamint a

¹ VMJV Településfejlesztési Koncepciójának felülvizsgálata, II. kötet (Budapest, 2014.)

közterületek növényvel való lefedettségének növelése, a lokális mikroklíma javítását eredményezi. A zöldfelületek jelentős kondicionáló hatással vannak a környezetükre, mely révén javul a városi mikroklíma. (nő a párologtató felület, érvényesül a hűtő-kondicionáló hatás, érezhető a légáramlat keltő hatás). A vízgazdálkodás területén is vannak még feladataink, melyek eredményeként a leérkező csapadék megtartását tudjuk növelni. (vízfelületeket létesítése, az aktív felszín vízmegtartó képességének fokozása). A lakosság komfort érzetének javítása érdekében az ivóutak, csobogók telepítését tovább kell folytatni.

11 ÖKOLÓGIAI SZEMLÉLETŰ ZÖLDFELÜLET GAZDÁLKODÁS

Az ökológiai szemléletű parkfenntartás alapja, a természetben lejátszódó folyamatok parki körülmények közötti rekonstruálása. A városi zöldfelületeken élő növényzet számára is szükség van az elhalt, eltávolított szerves-anyag visszapótlására, a talajfelszín takarására mely révén a talaj tömörödés, a tápanyag kimosódás válik elkerülhetővé. Az ökológiai szemlélet jegyében utánoznunk kell a természetet. A letermelt hulladékot csökkenteni és mulcs formájában visszapótolni szükséges annak érdekében, hogy a talajnedvesség megőrzésével hatékonyabban tároljuk a lehulló csapadékot, akadályozzuk a talaj tömörödést és megakadályozzuk a talajkopást. A mulcsozás lehetőségeinek kidolgozása céljából felvettük a kapcsolatot Dr Gyulai Ivánnal az Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány vezetőjével. A konzultáció eredményeként, a zöldfelületek fenntartása során keletkezett hulladék minél hatékonyabb hasznosítását és visszaforgatását tűztük ki célunkként. „Az ember –és talajkímélő kertgazdálkodásnak” meghonosítását az elmúlt évben kezdte el a Csalán Egyesület a Paál László utca kiskertek területén. Ezen gazdálkodási módszer közterületi bevezetésére, városi gyümölcsös és virágoskert formában látunk első fázisban jó lehetőséget. A módszer új ökológiai szemléletet hoz a veszprémi zöldfelület - és kertgazdálkodási gyakorlatába.

A gyepek területek fenntartásánál egyre nagyobb felületeken kívánjuk alkalmazni a természetes gyeptársulások kiterjesztését. A Szent István Egyetemen kidolgozott szisztéma szerint növeljük a virágos gyepek területét azon helyszíneken, ahol a meglévő gyepek felületek közvetlenül nem szolgálják a rekreációt. A rekreációra alkalmas felületeken intenzív gyeppenntartást végzünk mulcsozó fűnyírótraktor - a kaszálék elterítését is elvégző eszköz - használatával. Az ültetések előkészítésénél a termőföldre szerves trágya és „gyökérintató” bekeverését tartjuk elengedhetetlennek, míg a fiatal fák törzséhez újrahasznosított műanyagból készült védőelem használatát vezetjük be a damilos fűkasza által okozott sérülések kiküszöbölése érdekében. Mindkét példánál vastag mulcs réteggel takarjuk a talajfelszínt. A metszések során keletkezett ágakat ágdarálóval aprítjuk, a keletkezett aprítékot/mulcsot a cserjefelületek alá terítjük, ezzel segítve a gyomosodás visszaszorítását és a talaj vízmegtartó képességének fokozását.

A környezettudatos zöldhulladék kezelés, a komposztálás lehetőségének megteremtése is fontos a fenntarthatóság érdekében. A parkfenntartás során termelt hulladékból, ami mulcsként helyben

nem használható fel, a komposztálás segítségével kis ráfordítással, egyszerű módon és folyamatosan tápanyagban gazdag humusz képződhet, mely újra visszaforgatható a rendszerbe: javítva a talaj szerkezetét, növelve a légáteresztő és vízfelszívó képességét a talajnak, csökkentve a talajerózió lehetőségét, helyettesítve a mesterséges talajjavító szerek alkalmazását. Ezen szerves-anyag mennyiségekkel való gazdálkodás részleteit az előttünk álló időszakban kell részleteiben kimunkálni.

A parkfenntartást végző szervezet fenntarthatóságra irányuló első intézkedése volt - a hazánkban is érzékelhető szemléletváltozás hatására - az intenzív fenntartású egynyári virágágyások területének csökkentése. A külső, belvárostól eltérő intenzitású fenntartást igénylő városrészekben az egynyári virágokat felváltották az évelők. Az új kiültetések tervezésénél is fontos szempont volt a termőhelyi adottságok szem előtt tartásán túl az élő munkaerő ráfordítás arányának csökkentése és a szezonális elkerülése.

A közelmúltban bevezetett és bevezetés előtt álló környezetbarát megoldások alkalmazása az ökológiai, klímavédelmi törekvéseken túl a hatékony munkavégzést és a költségmegtakarítást is szolgálja.

12 A ZÖLDHÁLÓZAT ÖSSZEKÖTŐ ELEMEINEK FEJLESZTÉSE

A városok zöldfelületi elemei akkor fejtik ki leghatékonyabban a hatásukat, ha az egyes elemek összefüggő rendszert alkotnak, továbbá kapcsolatuk van a települési környezetben fellelhető erdőkkel, fasorokkal. A hatékonyság növelése céljából a hálózati elemek kapcsolatait az összekötő elemek fejlesztésével tovább kell erősíteni.

A zöldhálózat összekötő elemeinek legfontosabb szerepe a következő:

- a belterületen belül szigetszerűen elhelyezkedő közcélú zöldfelületek között magas zöldfelületi arányú összeköttetést, útvonalat biztosít
- növeli a hangsúlyosan fásított, az egyes városrészeket összekötő útvonalak arányát
- növeli a magas zöldfelületi arányú, fásított, kényelmes és biztonságos gyalogos és kerékpáros közlekedést biztosító utak arányát
- zöld sétányok formájában lehetőséget nyújt a nem motorizált közlekedés számára
- a külterületi és a belterületi fontos zöldhálózati célterületek között hangsúlyos, a nem motorizált közlekedés számára fejlesztett zöld kapcsolatot biztosít, fásított és karakteres településkapukat alkot,
- az iparterületek és szolgáltató területek közötti fásítás, zöld kapcsolatot biztosít

Javasolt beavatkozások:

1. Séd menti sétány keresztirányú kapcsolatainak erősítése a különböző városrészek összeköttetését teremti meg a fő zöldsétánnyal. A Jókai utca, Szent István utca, Kertalja utca, Pajta utca, Remete utca gyalogosbarát, lehetőleg fásított kialakításával a városrészek lakói kényelmesen csatlakozhatnak a „zöld úthoz”.

2. A Tobak utca mentén található, történeti eredetű zöldségeskertek megtartása tovább növeli a zöldfelületi kínálatot és a partnerségek lehetőségét.
3. Stratégiai fontosságú a Séd menti kerékpáros és gyalogos sétány kiterjesztése és folytatása északi irányba. A Séd völgye a Remete utcától északra, a Fenyves utca mentén egészen a Házgyári útig jelentős zöldfelületi potenciállal bír, mozaikos és változatos területhasználat jellemzi, magas zöldfelületi aránnyal. Ezen a szakaszon stratégiai cél a közterületi sáv bővítése és zöldítése, a kerékpáros és gyalogos sétány kiterjesztése. A csatlakozó, mozaikosan alulhasznosított területeken javasolt a rekreációs kínálat bővítése, pl. közösségi kert, oktatóközpont, innovációs, művészeti és sportlétesítmények, sport és egészségügyi szolgáltatások, kiállítóhely kialakítása, magas zöldfelületi aránnyal.
4. A motorizált forgalomtól csillapított, a gyalogos és kerékpáros közlekedésre fejlesztett zöldsétány a zöldhálózat legértékesebb összekötő eleme. Biztonságos, magas zöldfelületi arányú, vonzó útvonal, amely fontos rekreációs értékkel is bír alkalmas találkozási pontok kialakítására. Akár 50-100 méteres szakaszonként, csomópontokban, utak kezdő vagy végpontjában is kialakíthatók, azon helyszínek, melyek találkozási pontként működhetnek. Ezen új elemek, jelentős változást hozhatnak a közterület használatban, növelve a közterület és zöldhálózati kapcsolatok értékét. Stratégiai cél a jelenlegi útvonalak, csomópontok felülvizsgálata, zöldsétány kialakításának mérlegelése.
5. A városba vezető és a városrészeket feltáró legfontosabb útvonalak gyalogos és kerékpárosbarát kialakítása, fásítása, zöldsáv fejlesztése az elsőrendű úthálózat karakterét emeli, a településnek méltó kaput ad, egészségesebb, vonzóbb környezetet biztosít. Előkészítés alatt áll a Pápai út komplex rekonstrukciója, elindult a Budapest út zöldsávjainak rendbetétele, a 8-as út fejlesztése kapcsán átalakul a Füredi út, az Almádi út városi kapcsolata. Fontos feladat a város bevezető nyomvonalai mentén megjelenő zöldfelületi elemek folyamatos felújítása és magas színvonalú fenntartása.
6. Iparterületi utak egységes fásítása, kerékpáros és gyalogosbarát fejlesztése fontos a munkába járók és az ügyfelek szempontjából is. Stratégiai cél, hogy az itt működő vállalkozások a zöldfelületi célokat magukénak érezzék, így hozzájáruljanak a zöld munkahelyi környezet megteremtéséhez és fenntartásához. A továbbiakban cél olyan vállalkozások vonzása, aki a zöldfelületi stratégiai célok megvalósulását támogatja. A TOP forrásainak felhasználásával jelentős eredményeket értünk el az utak fásítása területén is, melyeket a még felújításra váró elemeknél is folytatunk. A Kistó utca és a K-Ny-i összekötőút fejlesztése már előkészítési stádiumban van
7. A városi zöldfelületi rendszer (rekreációs folyosók, zöldhálózatok) rendezése nem csak használati, hanem jogi szempontból is feladatot ad, ezek együttes kimunkálásával lehet előre haladni. szempontból.

13 A MEGLÉVŐ ZÖLDHÁLÓZATI ELEMEK HASZNÁLATÁHOZ ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ FELADATOK

1. Minden városban, így Veszprémben is vannak olyan terek, parkok, zöldfelületek, melyeknél annyira összetett beavatkozásra van szükség, hogy azok átgondolásához, mindenképpen szükséges, megfelelő kompetenciával bíró szakági tervezők bevonása.
Komplex beavatkozással járó zöldfelületi megújításra javasolt helyszínek pl.: Vörösmarty tér rendezése, Völgyhíd tér rendezése.
2. A már beállt, korábbi tervek alapján megvalósult zöldfelületi elemeknél szükséges felülvizsgálatokat ütemezetten célszerű elvégezni. Az ebbe a témakörbe tartozó szükséges felújítási munkákat, megfelelő szakami felkészültséggel és helyismerettel, általában helyi szemrevételezés után, tervezői művezetés keretében lehet irányítani és levezetni. A beavatkozások keretében a korábban kialakított használati funkciók csak némileg bővülnek, változnak, az épített elemek és a vegetáció helyszíni újraértékelés mentén módosítható kiegészíthető.

Az Egyetemi városrész területén belül, az elmúlt években már folytattunk az előzők szerinti megújításokat, melyek a szakmai és lakossági elvárásoknak is megfeleltek. A beavatkozások/felújítások tartalmát a költségvetési rendeletek előkészítéséhez igazodva, a Polgármesteri Hivatal és a fenntartó szakmai képviselője elő tudja készíteni. Amennyiben lehetőség adódik rá, pályázati források becsatornázása is segítheti a folyamatot.

Javasolt beavatkozási helyszínek (a teljesség igénye nélkül azon helyszíneket soroljuk fel, melyek elhelyezkedésüknél fogva prioritást élvezhetnek) : Egyetemi városrész, Táborállás park, Benedek-hegy lejtői és platója, Bagolyvári utca és Jutasi út által határolt közkert, Barátság park, Nobel díjasok parkja, Viola utca és Gyöngyvirág utca csatlakozásánál lévő közkert, Feketeér utca melletti közkert.

3. A város közterületein, így a közparkokban is állandóan visszatérő konfliktus helyzeteket generál a kutyák sétáltatása. A probléma kezelés egyik eszköze lehet a városrészek területén történő kutyafuttatók kijelölése és azok megfelelő műszaki színvonalra emelése, melyek révén a kulturált kutya sétáltatás egy ma hiányzó elemét biztosíthatnánk. A feltételek javítását követően lehetne bizonyos közparki, közkerti területekről a kutyákat eltanácsolni, a játszótereken már alkalmazott gyakorlat szerint.

Lehetőség nyílik továbbá a tudatformálásban is, miszerint az eb tartók magatartását a harmonikus együttélés feltételeihez közelítjük. Ebben a vonatkozásban jól hasznosítható a MÖSZ (Magyar Önkormányzatok Szövetsége) ajánlása, melyet az ebtartási szabályok lakossági tudatosítása, a konfliktusok elkerülése érdekében alkotott meg.

- Közterületen kutyát csak pórázon szabad vezetni. Játsszóterek területére bevinni pórázon vezetve is tilos.
- Támadó, kiszámíthatatlan természetű ebre közterületen szájkosarat kell tenni. Az eb által okozott sérülésekért az állattartó felelősséggel tartozik.
- Gondoskodni kell a kutyagumi azonnali eltávolításáról, illetve arról, hogy a kutya a közterületet ne szennyezze.
- Kutyát elengedni csak erre a célra kijelölt helyen, felügyelet mellett lehet.
- Támadó, kiszámíthatatlan természetű kutya szájkosarát a kutyafuttatóban sem szabad levenni.
- Közlekedési járműveken kutyát szállítani pórázon tartva és szájkosárral szabad.

Kutyafuttató területek kijelölése:

Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata jelenleg nem rendelkezik az állattartással kapcsolatos helyi rendelkezésekkel. Lakótelepeken és sűrűn látogatott közparkokban körbekerített, így biztonságosan használható, míg a lakóterületektől távolabb, kerítéssel nem rendelkező, táblákkal kijelölt terület is megfelel kutyafuttató kijelölésére. A méret, a területi adottságoktól függően 500 m² - 3500 m² között mozoghat.

Veszprém belterületén 3-4 kutyafuttató kijelölése javasolt, ami lakott területen kívül akár további kijelöléssel bővíthető. A kialakult gyakorlatban két kialakítási típust ismertünk meg. Az egyik elgondolásban, sűrűn erdősült terület képezi a kutyafuttató nagy részét, míg a fennmaradó felületen itató, a gazdák számára padok, hulladékgyűjtő kerül telepítésre. A másik variációban a futtatók területén szükséges kutyaürülék gyűjtő edények elhelyezése (rendszeres ürítéssel), esetleg kutya WC-k kialakítása, néhány agility akadály elhelyezése, itató, esetlegesen a gazdák részére pad, elhelyezése.

Mindkét esetben meg kell fogalmazni a kutyafuttató nyitva tartását és használatát szabályozó „házirendet”, melyet a kijelölt helyen táblán is fel kell tüntetni. A kutyafuttatók használatát rendszeresen kell ellenőrizni, takarítani, karbantartani.

A kutyafuttatók számára több terület is alkalmas lehet. Ezek közül a következőket preferáljuk:

- Jutasi lakótelep;
- Cholnoky lakótelep;
- Egry József lakótelep;
- Séd-völgy nyugati szakasza;
- Gulyadombi parkerdő déli része.

Részleteket olvashatóak a mellékletben.

4. A vegetáció sokszínűségének gazdagítása érdekében javasoljuk Gergely Béla faiskola tulajdonossal együttműködve – részben az Ő felajánlásával – az „Egzóta fenyők sétányának” kialakítását „. A sétány mentén ültetésre kerülő egyedek révén nőne a „ Veszprém arborétum város” jelleg, a város érdekes, értékes színpalattával gazdagodna!

5. Javaslatot teszünk arra, hogy Veszprém is csatlakozzon az „Ültessünk 10 millió fát Magyarországon!” mozgalomhoz.
- Öt éves idő intervallumban telepítésre kerülő fa mennyiség vállalásával lehet a mozgalomhoz csatlakozni. Vállalást kell megfogalmazni arra vonatkozóan, hogy 5 éves időtartam alatt Veszprémben hány darab túlkoros lombos fa telepítését tudjuk vállalni városi területeken. Itt számításba kell venni a közterületeket, önkormányzati tulajdonban lévő intézményi területeinket, cégeink területeit. Az anyagban a városi faállomány tervszerű, kiszámítható pótlására teszünk javaslatot. A szakmai ajánlásokat figyelembe véve, a meglévő állomány 2%-os mértékű visszapótlását javasoljuk éves szinten. A város, a telepítési programban a visszapótlás mértékéig kockázat mentesen tud vállalást megfogalmazni.
 - A végrehajtást ütemezni kell
 - A program keretében, helyi cégekkel és civil közösségekkel kezdeményezhetünk összefogást, melynek eredményeként a fenntarthatóság és/vagy a tudatosság hívei, szponzorációjuk, esetleg aktív részvételük révén elősegíthetik a fa-állomány bővítését
 - A középiskoláknál kezdeményezhetjük, hogy a diákok érettségijük megszerzését faültetéssel ünnepeljék, mint felnőtt életük kezdetét. Ezzel az elemmel az intézmények területén lévő faállomány fiatalítását, pótlását érhetnénk el.
 - Reklámkampány indításával új ötletekre, támogatókra találhat a program!
6. Koros növényállományok ütemezett felújítása (ápolási munkák, ifjító metszések és felújítások keretében történő állománycsere) Veszprémben is, mint minden élőhelyen évről-évre visszatérő feladat.
7. Botanikai értéket képviselő növények kitáblázása, az elkészült felmérés alapján.
8. A lakóépületekhez túl közel ültetett fás növények a növekedés kiteljesedési időszakában jelentenek gondot. Az épületekhez túl közel ültetett fák veszélyeztethetik az épületek szerkezetét illetve árnyékvetésükkel lakossági panaszt generálnak. Ezekben az esetekben a drasztikus koronaalakítás vagy végső esetben a kivágás lehet csak a megoldás. A későbbiekben, a szakszerűtlen, az épületek falához túlzottan közeli telepítést szeretnénk elkerülni, ezért javasoljuk az épületek és fák távolságának szabályozását a közterületen.
9. A tömbszerű beépítések környezetében hangsúlyt kell kapnia a lakosság bevonásának, melyre több jó gyakorlat létezik, mint a védnökségi rendszer, közösségi kert létesítése, stb. A lakossági bevonás szakmai szempontból értékelve eredményessé akkor válik, ha a szakmai felügyeletet, irányítást biztosítjuk és jobbítjuk és kiteljesítjük a lakossági kommunikációt. Néhány a korábbi időszakot jellemző általános jelenséget - spontán ültetések, melyek az ültetett fás növények térigényét figyelmen kívül hagyják; összefüggő gyepfelületekbe pontszerűen megjelenő ágyások....- azonban célszerű visszaszorítani, melyhez a szabályozás, tudatformálás, bevonás eszközeit lehet felhasználni.

10. Már folyamatban lévő pályázatok keretében több érdekes program körvonalazódik a Csalán Egyesület mentorságában, mint a „Közösségi kertek létesítése” program; az "ehető erdő" pilot projekt.

A lakosság részéről érdeklődés mutatkozik az erdőkertek és a permakultúra iránt. A Csalán Egyesület koordinálása mellett kísérleti jelleggel erdőkerteket kívánunk létesíteni az arra alkalmas területeken a helyi közösségek bevonásával.

Az erdőkert jogi értelemben nem erdő, hanem városi zöldfelület. Az erdőkert egy élelmiszertermő ökoszisztéma, egymásnak kölcsönösen előnyös növények és állatok olyan tudatosan tervezett közössége, amelyet emberi élelem termelésére illetve éghajlatvédelmi célokra szántak. A szakszerűen létrehozott erdőkert megújítja, trágyázza és karbantartja önmagát. Ha a természet munkáját utánozva járunk el, akkor a saját munkánkat a mulcsozásra, némi metszésre, egy kis gyomlálásra csökkenthetjük le.

Erre a célra alkalmasak lehetnek előzetes vizsgálataink szerint az alábbi területek:

Paál László u. garázstelep 5315 hrsz.; - Pöltenberg u. közpark 3018/137 hrsz.; Vilonyai u. 4086/64 hrsz. alkalmas részei; Budapest út délkeleti oldalánál elterülő közterület, Táborállás park keleti oldala.

11. A megnövekedett gépjárműpark következtében egyre jobban elterjedő jelenséggel, a parkosított területen való parkolással találkozunk. Ezen negatív tendencia visszaszorítása érdekében célszerű szabályozni a zöldterületen illetve a parkosított közterületen való parkolást.
12. Játzókertek zöldfelületeiről 2006-óta beszélhetünk Veszprémben, amióta önállóan általában bekerítve játszó-kertként létesítünk vagy újítunk meg gyermekjátásra kijelölt egységeket. Elképzeléseink szerint, a játszótér beruházásoknak minden esetben részévé kell tenni a játszótéri zöldfelület kialakítását ill. fejlesztését az árnyékolás és a kedvező mikroklíma biztosítása érdekében. A komfort növelése céljából célszerű a meglévő egységek ivókúttal történő felszerelése. Az új játék-kertek létesítése esetén ne maradjon el az ivókút telepítés.

A használói korosztályok kiszélesítése érdekében érdemes kapcsolódó fejlesztésként sport-fitness elemeket telepíteni a játék-kertek szomszédságába.

Összegyűjtöttük azoknak a játék-kerteknek a listáját, melyekből hiányoznak a fák, vagy a meglévő egyedek nem tudnak megfelelő árnyékot adni, ezért további faültetések indokoltak. Javasolt fa telepítési helyszínek: Barátság park, Haszkovó 39., Március 15. út 1., Jutaspuszta, Stromfeld 3., Stromfeld 7., Ady 77., Malomkert u., Szőlőhegy u., Feketeér u., Vilonyai u. 11.,

Dióssy u. 2., Martinovics tér, Kalmár tér 24., Malomkert u., Rézsűs jt., Haszkovó 39., Pöltenberg u., Endrődi u. 42., Kiseréti u., Vilonyai 6/

13. A közlekedési zöldfelületek nagysága Veszprémben 39 hektár. Ezek a zöldfelületek stratégiai szempontból rendkívül fontosak, és a jövőre nézve kiemelt figyelmet igényelnek a következő okokból:

- Az utcai zöldsávok kialakítása, megjelenése, növényzetének színvonala a városkép szempontjából meghatározó jelentőségű, ezért fokozott figyelmet érdemel.
- A városi zöldfelületek 21%-át kitevő zöldsávokban található a városi faállomány fele, több mint 10000 fa, mely révén jelentős ökológiai hatást fejtenek ki ezek a felületek. A többnyire mostoha termőhelyi viszonyok, a légvezetékek miatti gyakori metszések mellett általában gyorsabban leromlik a fák egészségi állapota, csökken az egyedek esztétikai értéke, ezért az utcai zöldsávokban található faállomány előre meghatározott ütemterv alapján történő megújítását biztosítani kell.

A közlekedési területbe tartozó zöldfelületek fenntartható fenntartása, megújítása:

1. A fasorok megújítása koronaalakítással, ifjító metszéssel megoldható
2. Az út menti fasor megújítása a zöldsávot érintő teljes felújítás keretében, állománycserével történhet
3. A fasorok megújítása integrált fejlesztés keretében, állomány cserével biztosítható
 - A faállományok rekonstrukciójára, az adott kategóriába történő besorolással ütemtervet kell készíteni.
 - Törekedni kell az integrált fejlesztések előtérbe helyezésére (a pályaszerkezet, a szegélyek és határoló zöldsávok lehetőség szerint együtt újuljanak meg).
 - A közmű konfliktusok kezelésénél a korszerű technikai megoldásokat kell használni, be kell vezetni gyökérterelőt, gyökérgátat, ültető-dobozt, stb.
 - Az 0,80m-nél keskenyebb zöldsávokban csak egy fák jövője szempontjából is megfelelő ültetési technológia alkalmazása esetében ültessünk lombos fákat és oszlopos fenyőket, amennyiben ezen lehetőségek nem biztosíthatóak, úgy alternatív telepítési megoldások, mint támrendszerek alkalmazása és cserje valamint évelő ültetések valósuljanak meg!
 - A forgalom biztonsága érdekében, a rálátási háromszögek szakszerű kezelésére nagyobb gondot kell fordítani!
 - Elhelyezkedésükből adódóan valamennyi körforgalom zöldfelülete hangsúlyt kap, a város arculatát meghatározó tényezővé válik. Ezen elemek folyamatos magas szintű fenntartása, ütemezett felújítása városimázs szempontjából is prioritást élvez. A kialakításnál a teljes naptári évben megmutatkozó diszértékben kell gondolkodni!

14. A veszprémi temetőterületek összfelülete 23,94 ha. A meglévő 9 temető közül, 5 temető ma is aktív, 1 részben lezárt, 3 pedig lezárt temető. A zöldfelületi rendszernek az aktív és a lezárt temetők egyaránt részét képezik. A temetőkben jelentős faállomány és számos értékes

faegyed található, így a védett, nyugodt temető környezetben található Veszprém legöregebb fáit.

A jövőre nézve is fontos a temetőkeretek kegyeleti jellegének megőrzése, a zöldfelületek állapotának emelése a gondozás színvonalának javítása és az ütemezett beavatkozások által. Jelenleg a koros faállomány ápolása, a veszélyes és elhalt növények kivágása, a gyökérzet és sírok konfliktusa jelenti a legnagyobb kihívást. A jelenlegi problémák alapján teszünk javaslatot a temetői szabályzat kiegészítésére, a faültetésre vonatkozó követelmények szabályozásával.

Javasoljuk továbbá a temetőkeretek megjelenését és klímáját javítandó fasorok telepítését a temetői utak mellé. Ahol meglévő állomány van, azok kiegészítése, megújítása a feladat.

A városi fakataszter adatbázisát a temetők területén lévő állomány felmérésével is ki kell egészíteni.

15. Az intézményi zöldfelületek közül az óvodák és a bölcsődék az önkormányzat, míg az iskolák jelentős része a Veszprémi Tankerületi Központ kezelésében van. Ezen zöldfelületek az intézményi működés egyik alapfeltételét jelentik, sőt ezen túlmutató lehetőségeket hordoznak. Az értelemszerűen adódó klimatikus hatáson túl, talán legnagyobb értéke ezen területeknek az a használati potenciál – kiemelten gondolva a sport-kertekre –, amely az intézményi működés szüneteiben kihasználatlanul áll rendelkezésre.

Az intézményi területek sport-kertjeinek kihasználtságát még lehetne fokozni, ezért amennyiben erre a tartalékra igény van, célszerű egy vizsgálatot készíteni ezen felületek kihasználtságának optimalizálására.

16. A városban élő mérnökök részéről fogalmazódott meg igény a „Mérnökök ligete”, vagy „Mérnök sétány” létesítésére. Konkrét egyeztetést követően szakmai javaslatot kell adni arra, mely városi helyszínek alkalmasak a szándék megvalósítására.

14 ZÖLDFELÜLETEK FENNTARTHATÓ KEZELÉSE

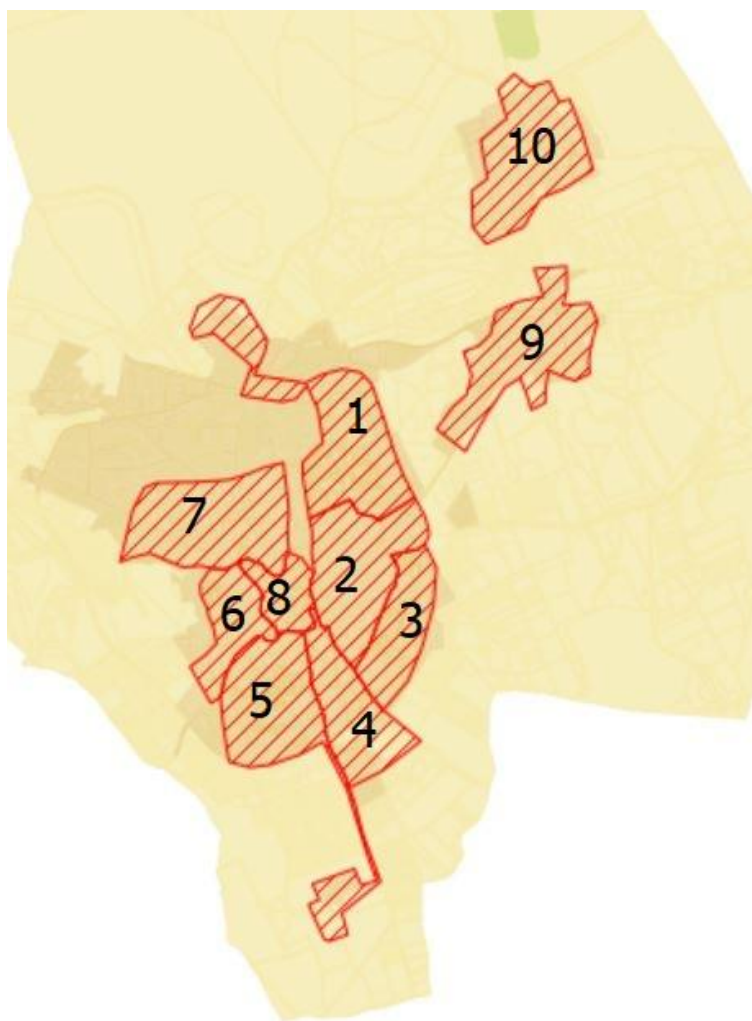
A növény és emberévezredek óta szimbiózisban, a településeken belül egymásra utaltságban él. A kulturált környezet iránt igényt, mint társadalmi igényt kell kezelni és a legjobb szakmai gyakorlatokat alkalmazva kell az elvárásokhoz igazodni.

A városok, így Veszprém zöldfelületeit a fenntartás intenzitása alapján lehet csoportokba sorolni. A központi elhelyezkedésű, reprezentatív elemek fenntartása a legnagyobb élőmunka- és költségáfordítást igényli, míg a központból távolabbi, kevésbé frekvenciált elhelyezkedésű területek fenntartása egyre kevesebb ráfordítással, a természetes élőhelyi állapothoz közeli megjelenéshez

közeledve oldható meg. Általánosságban elmondható, hogy a fenntartást a funkcióhoz és térbeli elhelyezkedéshez igazítva célszerű elvégezni. A zöldfelület-gazdálkodás legfontosabb építőeleme a növény, melyek közül a legtöbb figyelmet a lombkoronaszintet alkotó fák és oszlopos növekedésű fenyők érdemlik. Nem csak élettartamuk, hanem klimatikus hatásuk révén is a legmarkánsabb élő alkotóelemként tekintünk rájuk.

14.1 FÁK, FASOROK, FENYŐK

A faállományra vonatkozó stratégia alapja a városi fakataszter, amelynek készütségi foka jelenleg 73%-os. Célunk, a terepfelmérés 2022.-ig történő befejezése és pontosítása. A felmérés lezárását követően, az egyes zöldfelületi beavatkozások rendszerbe való rögzítésével lehet a mindig aktuális állapotot a nyilvántartással nyomon követni. Az eltérő területhasználatokkal és zöldfelületekkel rendelkező városrészekben markánsan elkülönülő fásítási körzeteket határoltunk le. A fásítási körzeteket az alábbi ábra mutatja be:

Az eltérő adottságú fásítási körzetek növényállományának összevetése:

Fásítási körzet száma	Fásítási körzet neve	Fák darab-száma	Fák átlagos törzs-átmérője (cm)	Fák átlagos egészségi állapota (1-10: 1: elhalt; 10: kiváló)	Beteg fák a körzetben (egészségi állapot<=5)
1	Jutasi-Haszkovó-Bakonyalja	4498	25	9,39	65 db 0,14%
2	Újtelep és Kertváros	2937	35	7,57	464 db 15,7%
3	Cholnoky	2249	25	9,48	22 db 0,1%
4	Füredi domb és Kalmár tér	1144	18	9,37	29 db 2,5%
5	Hóvirágtelep, Egyetemváros, Egry ltp.	5068	27	9,26	126 db 2,4%
6	Jeruzsálemhegy és Takácskert	1499	21	9,41	23 db 1,5%
7	Dózsaváros és Csererdő	3548	28	9,34	59 db 1,6%
8	Belváros	882	26	8,81	52 db 5,8%
9	Kádárta	-	-	-	-
10	Gyulafirátót	-	-	-	-

A városban fellelhető fák életkora is mutatja a város XX. századi hirtelen ugrásszerű fejlődését, amely időszak az 1950-es évek végétől értelmezhető. Ha a várost területekre bontjuk, említenünk kell a

Hóvirág telepi, Kiss Lajos telepi, Jeruzsálem-hegyi tömblakásos fejlesztéseket és azok környezeti hatásait, majd a Jutas lakótelep, Egry lakótelep, Cholnoky lakótelep és Haszkovó lakótelep kiépítését és azok környezeti fejlesztéseit. Az elsőként említett folyamat 1960-1990 közötti időszak eredménye, amit ha fás növények életkorára vetítünk ki, 70-40 évet jelenthet (általában 2-3-szor iskolázott 8-12 éves fákat telepítünk közterületeken). Városi környezetben lényegesen rövidebb a fák élettartalma, a speciális termőhelyi adottságok miatt. Különösen igaz ez az utak menti felületekre, ahol a keskeny zöldsávokban a fáknek élettér hiányában nincs lehetőségük kiteljesedni. Veszprém legöregebb fái a temetőkertekben, a belvárosi parkokban és a Séd-völgyében találhatók.

Az utóbbi évek gyakorlata alapján, az önkormányzat saját erőssé fasorfelújításai keretében általában évente 1-2 fasor megújítására van lehetőség, amely kiegészülve az egyéb beruházásokban megvalósuló telepítésekkel, a faállomány 1-1,5%-át érinti évente. Ezen gyakorlat mellett, nincs lehetőség arra, hogy a városban élő gyengébb állapotú fákat középtávon le tudjuk cserélni. Jelenleg 840 db gyengébb állapotú fa található a közterületeken, ennek mintegy harmadát szükséges ténylegesen eltávolítani. A fennmaradó kb. 550 db-ból álló leromlott állapotú egyednél tervszerű ápolást szükséges végezni, melyek hozzásegítenek a fák életének meghosszabbításához. Miután a nyilvántartásban szereplő gyenge állapotú fák mennyisége a faállomány 3%-á meghaladja és az idei évben ezen egyedek száma szemlátomást nő, **javasoljuk a faállomány pótlását/cseréjét éves szinten 2%-ra emelni.** A 2%-os arány nem túlzó, egybe esik a szakmai ajánlásokkal is.

A fák városi helyzetének javításához szükségesnek tartjuk „A fás szárú növények védelméről, kivágásáról és pótlásáról szóló helyi rendelet megalkotását” azon elemmel kiegészítve, hogy közterületen csak tulajdonosi hozzájárulással és a városi parkfenntartást végző szervezet szakmai koordinációjában lehetséges lombos fát és oszlopos fenyőt ültetni.

A fák és a közművek konfliktusának korszerűbb kezelése érdekében is változtatásokra van szükség. A meglévő lombos fák és fenyők környezetében kizárólag a szabvány szerinti védőtávolság betartása mellett, tulajdonosi hozzájárulás birtokában lehet új közművet telepíteni ill. meglévőt felújítani, cserélni. Az új telepítések esetében, a védőtávolságok csökkentése érdekében újszerű favédelmi technológiák alkalmazását (gyökérterelő, gyökérgát, ültetődoboz, növénykandeláber, védőcsövezés) kell bevezetni.

A fasorok ápolását, metszését ápolási terv alapján végzi el a fenntartó. Stratégiai cél az E-On megbízásából alvállalkozók által végzett érintésvédelmi metszések szakmai színvonalának emelése. Ennek érdekében kezdeményezzük az Önkormányzat és az E.On. Zrt. között egy együttműködési megállapodás létrehozását, amely garantálja a kivitelezések szakmai kompetenciáját.

Az ökológiai fenntartás keretében, a fasormetszések, faápolások során keletkezett gallyból készülő apríték, mulcsként kerüljön a városi cserje és évelőágyakba. Ez egyszerre szolgálja a fenntartható és költséghatékony gazdálkodást és az ágyások gyommentességét, valamint javítja a vízháztartást.

Az úszótelkes beépítésű városrészekben az ingatlan falától 4 méternél tovább engedélyezhető fenyő, és 6 méternél tovább engedélyezhető lombos fa telepítése.

Veszprém területén – közterületen és magán kertekben egyaránt - magas számban fordulnak elő botanikai ritkaságot képező lombos fák és fenyők. A közterületeken lévő botanikai ritkaságokat kitáblázását valamint kiadvány keretében történő bemutatását tervezzük. A későbbiekben, a bemutató kiadvány tematikája alapján, tematikus sétaúttal is feltárhatóvá tehetjük ezen helyi értékeinket.

Folytatni kívánjuk a botanikai ritkaságok közterületi telepítését oly módon, hogy minden év késő őszen a fásítási időszakban az elültetett fák egy részét egzóta egyszemű képezzék.

Fasor felújításra érett helyszínek: Mikszáth K. utca, Pázmándi u., Kiskőrösi u., József A. u., Takácskert u. (Juniperusok), Juhar u., Táncsics M. u. déli oldala, Tüzér u., Cseri u., Síp u., Csalogány u., Csatár u., Veszprémvölgyi u.; Mocorgó játszótér; Vilonyai u. 2-6. előtt; Hold u., Őrház u. (Celtisek); Pázmándi u.; Akácfa utca, Széchenyi utca, Csap utca, Fecske utca, Alkotmány u., Zápor u., Török I. utcai parkoló, Ádám I. utca, Lóczy L. u. az Ady E. utcától északra, Ady E. u. keleti szakasza, Vajda J. u., Szent I. u., Hóvirág u. keleti szakasza, Paál László u., Kisréti utca (Jutasp.), Kaszavölgy u. (Szabadságp.), Kádárta, Gy.rátót: Győri u., Vasút u., József Attila u. keleti szakasz; Szent István u.

Új fasor telepítésére váró helyszínek: Kistó u., Kádártai u. (ATI előtti szakasz), Baláca sor, Láhner Gy. u., Csererdei u., Állatkerti bevezető út és parkoló, Sepsiszentgyörgy u., Tartu u., Bottrop u., Kádárta, Gy.rátót: Gyökeres, Kincási, Középhát, Pogánytelki, Répavölgy u., Malomkert u.; Hajmáskéri u.; Pásztor u., Halastói u., Zirci u.

Az elmúlt öt évben 951 db lombos fát és 29.219 db cserjét ültetett az Önkormányzat. Ezt a mennyiséget növeli az Állatkertben történt telepítés, melynek keretében 1128 db lombos fa és 374 db túlkoros cserje ültetésére került sor az elmúlt öt évben. A teljesség jegyében meg kell jegyezni, hogy további telepítések voltak civil közösségek közreműködésével is.

Az ültetésre ajánlott és nem ajánlott fajok listáját pontosítani kell (a településkép védelméről szóló 23/2017.(IX.28.) Ör.) a mellékletben szereplő adatok figyelembevételével.

14.2 ERDŐK

Veszprém közigazgatási területén 5000 hektár erdő található, amelyből az Önkormányzat mindössze 45,5 ha erdőterülettel rendelkezik. Ebből 17 hektárt - amelyben erdő és fásítás is található - az utóbbi években telepítettünk. A "Zöldfelületi Helyzetkép"-ben részleteztük a veszprémi erdők helyzetét.

A régebbi telepítésű erdőterületek állapotát és a lehetséges beavatkozásokat az alábbi táblázat foglalja össze.

Erdőtag	Elhelyezkedés	Terület (ha)	Állapota	Közjóléti fejlesztés lehetősége	Tervezett beavatkozás
062A	4086/66 hrsz. Cholnoky véderdő (Sólyi út)	2,3	jó állapotú véderdő	igen	közjóléti fejlesztés
062B		0,5			
062C		1,6			
063A	2370/1 hrsz. Fenyves utcai véderdő	11,3	jó állapotú véderdő	igen	közjóléti fejlesztés (erdei tornapálya, tanösvény, összekötés a VERGA erdővel)
072A	793 hrsz. Sintér domb	1,2	jó állapotú, védett talajvédelmi erdő	igen	sétaút és tanösvény létesítés a Séd-völgy és a Harmat u. ill. Dózsa u. között
085A	0441 hrsz. téglagyári erdő	1,4	jó állapotú talajvédelmi erdő	nem	-
085 TI1		0,3			
085 TI2		3,3			
087A	096 hrsz. Pápai úti erdő	0,3	közepes állapotú talajvédelmi erdő	nem	-
	4086/64 hrsz. Sólyi erdő és benzinkút között	0,25	jó állapotú fásított terület	nem	-
	4273/171 hrsz. útgyűrű és lakótelep között	1,578	jó állapotú fásított terület	nem	-

Az újabb telepítésű erdőterületek (2011-2015) és fásítások állapotát és a lehetséges beavatkozásokat az alábbi táblázat foglalja össze:

Erdőtervi jel	Elhelyezkedés	Teljes terület (ha)	Állapota	Közjóléti fejlesztés lehetősége	Tervezett beavatkozás
107A, 107NY1,	Veszprémvölgyi út	2,2073	jó	nem	nem igényel beavatkozást

107NY2, 107NY3					
f7	Jutaspuszta	0,4654	közepes	nem	a folyamatos utógondozás folytatása
f11	Volán telep	1,1410	közepes	nem	a folyamatos utógondozás folytatása
f8	Méhes utca	0,0701	jó	nem	nem igényel beavatkozást
f9	Méhes utca	0,2467	jó	nem	nem igényel beavatkozást
f10	Fenyves utca	0,3677	jó	nem	nem igényel beavatkozást
f14 f15 f16	Varga utca- Kalmár tér	4,7606	jó	igen	közjóléti fejlesztés lehetősége, sporteszközök és parkberendezések telepítése
f13	Pápai út	0,9179	gyenge	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása
f12	Pápai út	0,4291	gyenge	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása
106A	Kisréti u.	1,174	gyenge	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása
109A	Csatárhegy	1,326	közepes	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása
110A	Csatárhegy	6,155	jó	nem	a terület folyamatos utógondozásának folytatása
f1	Alsóharaszt u.	1,1472	jó	nem	a terület folyamatos utógondozásának folytatása
f6	Tószeg utca	0,0637	jó	nem	nem igényel beavatkozást
f5	Kenderföld u.	1,2843	gyenge	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása
f4	Kenderföld u.	0,8559	gyenge	nem	a terület folyamatos utógondozásának és az állomány pótlásának folytatása

Közjóléti fejlesztések lehetőségét kínálja a Fenyves utcai és a Cholnoky úti véderdő, valamint a Kalmár téri fásítás. Ennek keretében erdei tornapálya, sétaút és tanösvény kiépítésére kerülhet sor a helyi adottságok figyelembe vételével. A Fenyves utcai erdő sétaút hálózata távlatilag összeköthető a Verga Zrt. kezelésében lévő erdőterülettel, amellyel a zöldhálózat átjárhatósága valósítható meg.

A gyenge területek telepítése erdészeti csemetével több esetben nem volt eredményes. Ezekre a területekre az erdészeti szakszemélyzet szakmai javaslata alapján pionír növényfajok telepítésével kísérletezünk (galagonya, cserszömörce, vadkörte, bangita, stb.)

A behatárolt területi lehetőségek miatt Veszprémben további önkormányzati erdőtelepítés nem lehetséges. A szétaprózott, 0,5 hektárnál kisebb kivett területek fokozatos fásítását lehet távlatilag előtérbe helyezni.

14.3 EGYNYÁRI ÉS ÉVELŐ FELÜLETEK

A parkfenntartási munkák között a legnagyobb kihívást a szakismerettel bíró élők munkáerő biztosítása jelenti. Ez a tényező nem kedvez az élők munká igényes felületek fenntartásánál, ezért az utóbbi időszakban jelentősen csökkent az egynyári felületek aránya a városi zöldfelületek arányához képest. A fenntartott közterületeken jelenleg 960 m² egynyári, és 4068 m² évelő felület található. (A virágok és az évelők összesen a fenntartott területek 0,27%-át fedik.) A virágos felületek arányának megtartása is komoly kihívást jelent számunkra. Az utóbbi években több új projektet indítottunk el a virágos felületek megtartása érdekében, melyek esetében az évelők, ill. az évelők cserjékkel vegyes ültetése került előtérbe. Nem túlzás állítani, hogy a pilot kísérletek –Budapest út menti, Cholnoky út menti és a Kálvin János park területére ültetett kavics ágyak - is sikeresek voltak. Lakossági oldalról sokak elismerését kivívták az újítások és a fenntartási oldalon is sikerként értékelhetjük az eddigi tapasztalatokat.

Veszprémet soha nem az egynyári virágágyások sokasága jellemezte, az utóbbi években pedig további intézkedéseket tettünk ezen felületek csökkentésére. Ennek oka, hogy rendkívül magas a szakismerettel bíró élők munká igénye, aminek biztosítása ma a parkfenntartási munkák között a legnagyobb kihívást jelenti. Nem cél a virágfelületek csökkentése, annál inkább az újragondolásuk és fenntarthatóbbá tételük. A folyamat a Belvárosi rehabilitáció I. és I/B. üteménél kezdődött: évelőfelületek és rózsakert kialakítása történt meg, mellőzve a szezonális növények használatát. A külső, belvárostól eltérő intenzitású fenntartást igénylő városrészekben az egynyári virágokat évelőkre cseréltük. A VKSZ Zrt. közreműködésével valósult meg a Séd-völgyben felszentelt Margit szobor környezetében a régóta tervezett rózsakert Márk Gergely rózsáiból kiültetve, melyek hazai klímán nemesített magyar fajták. Jól alkalmazkodnak a szélsőséges időjárási viszonyokhoz és kevesebb gondozást igényelnek. Cserje és gyepfelületek megújításaként biodiverz évelő-kiültetéseket (Budapest út, Cholnoky út, Kálvin János park, Jutasi-Aulich körforgalom) valósítottunk meg több helyszínen, melyeknél elsődleges szempont volt az ökológiai megfelelés, aminek köszönhetően az adott termőhelyi viszonyokhoz jól alkalmazkodó növényekből állítottuk össze az ágyásokat. Ezáltal hosszabb életű, alacsony fenntartást igénylő, természet közeli megjelenésű növényközösségek jöttek létre, amelyben a növények idővel nagyrészt önszabályozó módon változnak, alakítják az állomány képét, csak időnként szükséges beavatkozni a szukcesszió lassítása és az esztétikai érték megőrzése céljából. Ezek a pilotok sikeresek voltak, további alkalmazásuk teret nyerhet.

Javaslatok:

- A belvárosban meglévő - sajátosan veszprémi kiültetési stílusban megfogalmazott-virágágyakat meg kell tartani (a zöld város program által érintet területek kivételével), és csak nagyon indokolt esetben javasolt bővíteni.
- A biodiverz évelőkiültetést bátran lehet alkalmazni a lakóövezetekben, közlekedési területeken.

Ilyen területek többek között: Budapest út északi oldala (II. ütem), Haszkovó-Március 15. u. körforgalom, Mártírok úti terelősziget.

14.4 CSERJEFELÜLETEK

Általános szakmai gyakorlat szerint korábban arra törekedtünk, hogy a közterek ill. közparkok felületének jelentős hányadát cserjével borítsuk. A térelválasztó, térhatároló funkció betöltésével, sok esetben a parkosított felület 20%-át cserje foltok borították. A mai elvárások némileg felülírják ezt. A parkhasználók pszichikai biztonságérzete miatt, sokkal erőteljesebb igényként merül fel az átláthatóság biztosításának igénye, mint a térfalakkal való lezárás, a térfalakkal való tagolás szakmai szempontja. Ez a hangsúlyváltás - több esetben - már a meglévő zöldfelületeken is újragondolásra készítet, holott a háromszintes növénytelepítés por-és zajcsökkentő valamint szélvédő és mikroklíma javító hatása fontos a városi környezetben is.

Főként az 1990-es évek után terjedt el országos kezdeményezés, a városi zöldfelületek fenntartásába történő lakossági bevonásra. Az öntevékeny mozgalomnak sok pozitív eredménye volt, melynek hatásai ma is érzékelhetőek. Veszprémben – főként a lakótelepi zöldfelületeken – több helyen került cserje telepítés gyalogjárdák közvetlen szomszédságába, melyek jelenléte a térképzés, por megkötés, zajcsökkentés, aktív felszínnövelés, stb. szempontjából pozitív. Azokon a helyszíneken, ahol a növénytelepítés a burkolathoz nagyon közel került, a cserjék fenntartása csak nyírott sövényként oldható meg, ami a fenntartásban túl sok elő munkát igényel. Az előttünk álló időszakban, felül kell vizsgálni a lakossági telepítés keretében ültetett nyírt sövények fenntarthatóságát és amennyiben mód nyílik rá - a cserje felületek ifjítása keretében – tervszerűen csökkenthető arányuk.

14.5 GYEPFELÜLET GAZDÁLKODÁS

Attól függően, hogy a gyepfelületek milyen fenntartási kategóriában találhatóak eltérő módon kezeljük, eltérő számú nyírást/kaszálást végzünk. Az intenzív fenntartási csoporton belül kiemelt gondozást, kiemelt számú kaszálást igényelnek a reprezentatív területek reprezentatív pázsit felületei. A nagy díszértékű parkok pázsitjai kevesebb nyírással, míg az egyéb parkok és lakótelepi köztertek gyep felületei egyre kevesebb nyírással tarthatóak fenn. Az évente 2-3 kaszálást igénylők külterjes gyepfelületek igénylik a legkevesebb munkaráfordítást.

A nemzetközi gyakorlatban több új gyakorlat jelent meg az elmúlt időszakban. Ezek fő jellemzője, hogy természetközi társulási elemek jelennek meg a városi gyepfelületekben, mely elemek gyűjtő neveként a „virágos gyep” fogalom épült be a közbeszédbe.

A VKSZ Zrt. a Szent István Egyetemmel közösen végzett fenntartható gyepgazdálkodás témájú kutatása is azt igyekszik elősegíteni, hogy megtalálják azokat a lehetőségeket, amelyek által más fenntartási technológiák bevezetésével növelni tudják a munkavégzésünk hatékonyságát és optimalizálni tudjuk a költségeket. Cél az is, hogy a parkfenntartási tevékenység jobban illeszkedjen a változó klímához és növekedjen a városi zöldfelületeken a sokféleség. A „Vadvirágos Veszprém” projekt keretén belül eltérő adottságú zöldfelületeken ún. kvadrátokat határoltunk el, melyekben ökológus vizsgálja a biodiverzitást. A mintaterületekből hármat teszterületté bővítettek: ezeken a helyszíneken szakítottunk a hagyományos, intenzív városi zöldfelület-fenntartással. A kaszálások számának csökkentése már az első évben látványos vizuális élményeket okozott, a vadvirágos rét hatású felületek megjelenésével. Az itt megjelenő fajok magbankként is szolgálnak a későbbiekben, de ugyanakkor mesterségen beültetett fajokkal is növelhető a fajkészlet. A magasan tartott és változatos flórában növekszik a búvóhelyek, táplálékforrást kereső rovarok, majd madarak száma. Az új technológia várakozásaink szerint 3-5 éven belül biodiverzitás növekedést eredményez és csökkenti a fenntartási költségeket. A megszokottól eltérő fenntartási intenzitás elfogadtatása nem könnyű és megfelelő kommunikáció nélkül lehetetlen. Ennek érdekében a projekt elsődleges célja a környezeti nevelés és a széleskörű lakossági tájékoztatás.

A nagy összefüggő felületek nyírásánál, a VKSZ Zrt. egyre nagyobb felületen használja mulcsozós traktorait, melyek a fűnyírás során a kaszálékot felaprítva, maguk mögött terítik el a talajon. A kaszálás gyakorisága ugyan nem csökken, de ezzel a módszerrel nem keletkezik hulladék, nincs rakodási, szállítási és lerakási költség és nem utolsó sorban a keletkezett szerves anyag is helyben marad, ami ökológiai szempontból is kívánatos.

Javaslatok:

- Az intenzíven (1. kategória) fenntartott területeken a fűnyírás továbbra is a kaszálék gyűjtésével, magas gyakorisággal történjen. A lakótelepeken további lehetőségek felkutatása szükséges a mulcsozós fűnyírás alkalmazására.
- Azokon a felületeken, ahol az aktív gyephasználat nem jellemző – pl. közlekedési felületek környezete, vízfolyások környezete – fokozatosan be lehet vonni a „Vadvirágos Veszprém”

projektbe. A közösség részvételének biztosítása a munkafolyamatban a megértés és elfogadás érdekében, a lakosság folyamatos informálása és tájékoztatása változatlanul szükséges.

15 TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

A természeti értékek védelme, kutatása szempontjából meghatározóak a táj geomorfológiai adottságai. A változatos geomorfológiai környezet kedvez a fajgazdag, változatos flórának és faunának.

Veszprém különleges természeti és táji értékekkel bír. A biodiverzitás megőrzését jelentős mértékben szolgálja a jelenleg érvényes védelmek fenntartása. Figyelmet kell fordítani a természeti, kultúrtörténeti, vagy városképi szempontból értékes, jogi védelem alatt nem álló területek megőrzésére (Séd-völgy, Betekints-völgy, temetők faállománya), a látvány érzékeny területek (Vár, Benedek-hegy, Csatár-hegy) és látványtengelyek védelmére, a nemkívánatos beépítések meggátlására. Ezen értékes elemek fennmaradását szabályozási eszközökkel is biztosítani kell.

Veszprém területeinek egy része nemzeti ökológiai hálózat és Natura 2000 besorolású. A fejlesztésre kijelölt területeken több olyan infrastrukturális és gazdasági fejlesztés is várható, amelyek természeti szempontból értékes területeket is érintenek. A gazdaság és a természetvédelem érdekeit összehangolva, a legkisebb környezeti hatás ill. természeti károsodás mellett kell megvalósítani a fejlesztéseket.

Az önkormányzat részéről a veszprémi természeti területek és természeti emlékek kutatásának és védelmének folyamata 2009-ben indult el a zirci Bakonyi Természettudományi Múzeum bevonásával.

Védett természeti területeinken a védett és fokozottan védett növény- és állatfajok aránya az alábbiak szerint oszlik meg:

védett természeti terület	védett növényfajok száma	védett állatfajok száma
Jutaspusztai szikla	0	7
Benedek hegy	3	8
Kálvária-domb	0	14
Sintér-domb	10	26
Ördögrágtá-kő	7	17

Veszprém közterületein több száz botanikai ritkaság található, amelyeket az 1970-es és 1980-as években telepítettek. Ezek a növények kiemelkedő botanikai, dendrológiai értéket képviselnek, Veszprémre jellemzőek, sok esetben az országban szinte csak itt előforduló különlegességek.

Az értékes növények közül ki kell választani azon egyedeket, melyek helyi védelemre érdemesek és ezek egyedi védelmének előkészítését ("helyi jelentőségű védett természeti emlék") el kell indítani. Az értékes növényeket, azok bemutatathatósága, megismerhetősége érdekében ki kell táblázni (magyar név, latin név, rövid leírás).

"Veszprém az arborétumváros" vagy "Arborétum a parkokban" koncepció kibontása még előttünk álló feladat. Több lehetőség áll előttünk, melyek lépésenkénti megvalósítása a városimázs erősítés fontos hozzávalója lehet: az értékes növényzetet bemutató, fotókkal illusztrált szakkönyv elkészítése; tanösvények, tematikus túravonalak létrehozása a botanikai ritkaságok, a természeti emlékek és a természeti területek mentén; mobil applikáció készítése a fenti tematika mentén, amely a sétaút mentén segíti az eligazodást; sétalófüzet készítése a botanikai tanösvény használatához.

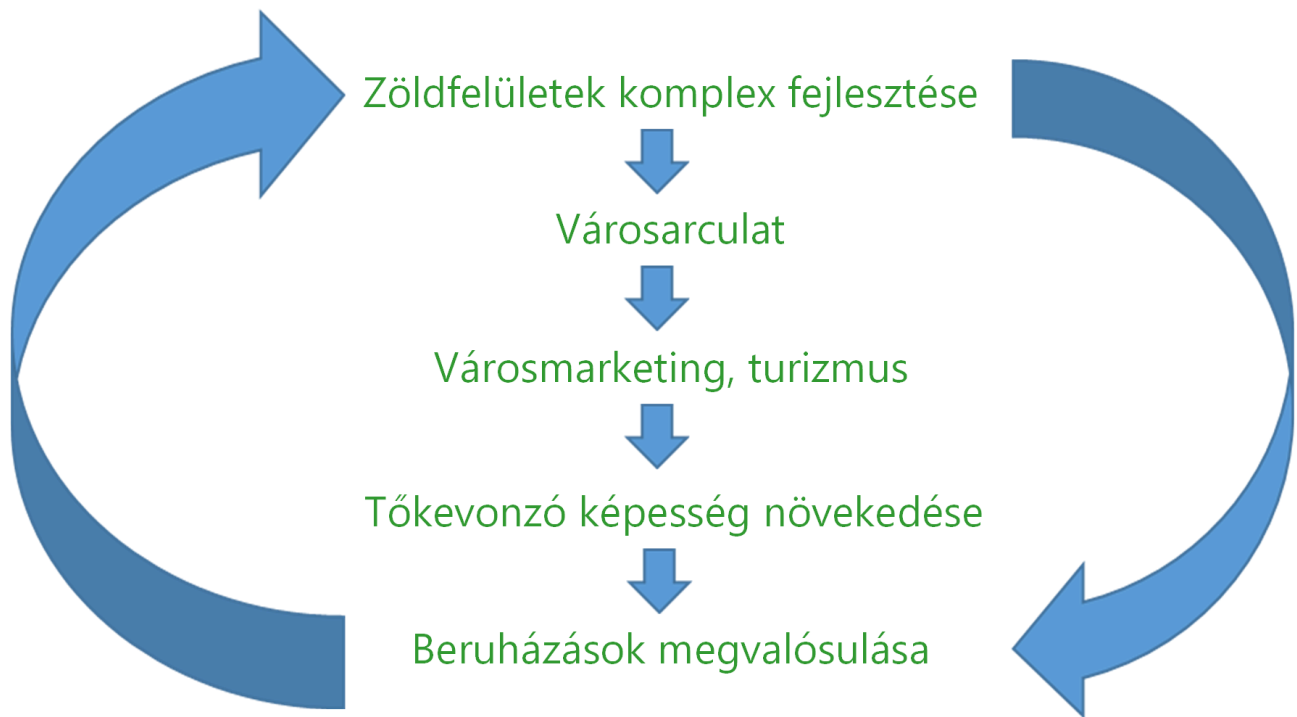
A téma többirányú szakmai együttműködés lehetőségét is hordozza: együttműködés felsőoktatási intézetekkel (Pannon Egyetem, Szent István Egyetem); egyetemi hallgatók bevonása a tanösvények, sétautak kialakításába, gondozásába; szakdolgozat témák felajánlása botanikai, dendrológiai, városökológiai, klimatológiai, zöldfelület rekonstrukciós és természetvédelmi témakörökben; a fakataszter frissítésében hallgatói közreműködés.

16 KOMMUNIKÁCIÓ, TÁRSADALMI BEVONÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A megfelelő mennyiségű és minőségű zöldfelületek kialakításának elsődleges célja az egészséges és élhető környezet kialakítása, továbbá az egyedi, egységesen jó minőségű és vonzó városarculatot elérése. A városarculatra épül a városmarketing és a turizmus, tőkevonzó képességgel bír.

A lakosság helyi identitásának összetevői a következők:

- emberi kapcsolatokon alapuló közösség;
- közvetlenül megtapasztalható közös élmények;
- helyi értékek összegyűjtése és feldolgozása;
- helytörténet kutatása és oktatása;
- család és barátok részvétele;
- amit jól ismerünk, ahhoz kötődünk;
- közösségi emlékek és élmények;
- történeteink, emlékeink kötődnek ehhez a helyhez.

A kommunikáció alapja, hogy a helyi lakosság ismeri szereti védi környezetét.

17 PARTNERSÉG, TÁRSADALMI RÉSZVÉTEL, SZEMLÉLETFORMÁLÁS

Az Önkormányzat a zöldterületekkel kapcsolatos feladatainak ellátása során partneri együttműködésre törekszik a lakossággal, civil szervezetekkel ill. a helyi vállalkozásokkal, a közterületek fejlesztésében és üzemeltetésében érintett cégekkel.

Lakossági és civil részvétel elmélyítése:

- Folytatjuk a Virágos Veszprém virágosító versenyt, melyet több kategóriában is meghirdetünk (tömbházak, családi házak, erkélyek)
- Folytatjuk a Városom Veszprém Mozgalom vonatkozó akcióinak, eseményeinek támogatását (virágültetések, zöldfelületi takarítások, védnökségi programok)
- Folytatjuk az együttműködést a Járókelő Egyesülettel a zöldterületi problémák hatékony megoldása céljából
- Folytatjuk programjainkat a lakosság környezettudatosságának erősítése érdekében (Fenntarthatóság mindenKOR rendezvény, Fenntartható Gyepgazdálkodás, Házi komposztálás elősegítése, Óvodai és iskolai szemléletformáló előadások)
- Új programot hirdetünk a védett fák és egyéb helyi jelentőségű növényzet megismerésére, valamint azt összekötjük a meglévő tanösvényeinkkel

- Továbbra is elindulunk a különböző környezetszépítő országos és nemzetközi versenyeken
- Felkaroljuk a kisebb közösségek és civil szervezetek vonatkozó ötleteit, igényeit, melyeket tevékenyen is támogatunk

Partnerség a cégekkel:

- Településrendezési szerződések keretében segítjük az ingatlanfejlesztések kapcsán közterületek minőségi javulását, partneri fenntartását
- Meghirdetjük a legzöldebb munkahely és a legszebb vendéglátó terasz pályázatot
- Lehetőséget biztosítunk a cégek számára a közterületi önkéntes közterületi munkák lebonyolítására a Városom Veszprém Mozgalom keretein belül.

Együttműködés közterületek fejlesztésében és üzemeltetésében érintett cégekkel:

- Folytatjuk rendszeres együttműködési fórumainkat közterületek üzemeltetésében és fejlesztésében érintett szervezetekkel a közterületi intézkedések hatékonyságának javítása céljából.

18 MARKETING, KOMMUNIKÁCIÓ

Veszprém Városa a jövőben is jól tervezett kommunikációs tevékenységet kell folytasson környezetvédelmi, zöldterületi, városfejlesztési és üzemeltetési témákban egyaránt. A lakosság tájékoztatását és megszólítását – figyelemmel a korosztályi preferenciákra - a megyei napilapban, a városi heti újságban, rádióban és televíziókban, valamint az eddigiektől hangsúlyosabban, online felületen kell eszközölnie, változatos hangvételben és megjelenési formában: közéleti rovatok, magazinok, híradások, blogok, interjúk, stb. lehetőleg úgy, hogy lehetőség nyíljon az interakcióra.

Folytatni és támogatni kell az új kommunikációs eszközöket (Veszprém Szépül, Városom Veszprém facebook oldalak, fűnyírás- és lombgyűjtési naptár, ill. az évszakonként kiadott Veszprémi Kalendárium).

Alternatív kommunikációs eszközökön is szükséges hirdetni a város „zöld” fejlesztéseit, pályázatokon, versenyeken elért eredményeit. Ilyenek többek között: a városba bevezető utak mentén álló táblák; helyijáratos autóbuszok, valamint buszmegálló hirdetési felületei; onLED kivetítőn; telepített tájékoztató táblákon; stb.

A lakossággal történő kommunikációt javítani kívánjuk ismeretterjesztő cikkek rendszeres közlésével. A Veszprémi 7Nap szerkezeti átalakítása során –az eddigi egyeztetések szerint – biztosítható egy új rovat, a „Zöld sarok”, elindítása. Ennek célja többértű. Egyrészt meg kívánjuk ismertetni Veszprém zöldfelületi, természeti, dendrológiai értékeit, másrészt informálni kívánjuk a lakosságot a növényzet ültetését, gondozását érintő szabályokról és lehetőségekről. Ilyen témák

többek között: fakivágás és faültetés szabályai közterületen és magánterületen; rálátási háromszögek gondozása; magánterületről kinőtt növényzetek gondozásának szabályai; közterület-szépítő akciókba való bekapcsolódás lehetőségei; favédnökségek alapítása; stb.

Az Önkormányzat célja, hogy a közterületi fejlesztések kapcsán megfelelő tájékoztatás mellett, véleményezési lehetőség biztosítása. Fontos hogy a kommunikációnk kétirányú legyen, mely által a lakossági visszajelzések, vélemények, javaslatok kellő teret kaphatnak. Ennek érdekében folytatni kell a korábbi a társadalmi egyeztetési gyakorlatot (lakossági fórumok, utca fórumok, képviselői fogadóórák, közmeghallgatások), ezek mellett célszerű folytatni a közösségi tervezés módszerének érvényesítését is.

19 A KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIAI CÉLOK ÖSSZEGZÉSE

A stratégiai célokat az alábbi ábra foglalja össze:

Tényező			
	csökkentés	szinten tartás	növelés
faállomány mennyisége			X
faállomány minősége			X
nyírott sövények	X		
egyéb cserjeállományok			X
évelő felületek			X
egynyári virágfelületek		X	
nyírott gyepek		X	
extenzív gyepek			X
virágos gyepek			X
védnökség alá vont zöldfelületek			X
kül- és belterületi erdők		X	
kül- és belterületi fásítások			X
védett természeti területek		X	
védett természeti emlékek (botanikai értékek)			X

20 MONITORING ÉS FELÜLVIZSGÁLAT

A zöldstratégiában foglalt szakmai célok megvalósulását kontrollálni szükséges.

Az ellenőrzés elemei az éves szakmai beszámolók, valamint 5 évente a stratégia teljes felülvizsgálata.

A monitoring során egyébeken mellett az alábbi tényezőket kívánjuk összehasonlítani:

indikátor	2019	2024
egynyári virágfelület + -	960 m ²	
évelőfelület + -	4218 m ²	
cserjefelület + -	48071 m ²	
faállomány + -	26179 db	
fapótlási egyenleg (fapótlás/fakivágás >=1)	teljesül	
közösségi tervezések száma	2	
közösségi ültetések száma	2	
védnökség alá vont zöldfelületek száma	-	
védnökség alá vont fák száma	-	
extenzív művelés alá vont gyepfelületek	26 ha	
zöldfelületek eszmei értéke	13.419.381.836 Ft	

21 ÖSSZEGZÉS

Veszprém város első ízben készít zöldfelületi stratégiát. Az átfogó települési szintű vizsgálatra és alapos terepi ismeretekre alapozva összegzi a városi zöldfelülettel kapcsolatos tényeket és jövőbeli elképzeléseket. A dokumentum 2020 és 2024 közötti időszakra határoz meg stratégiai célokat és feladatokat. A középtávú feladatokon túl a stratégia összhangot keres más városi és magasabb szintű stratégiákkal. Az ITS szerint a város kiegyensúlyozott fejlesztésének egyik záloga a minőségi városi környezet megőrzése, fejlesztése és fenntartása. Az aktív, fiatalodó és környezettudatos város egyek mellett a zöldfelületek megőrzésével és minőségi fejlesztésével alakítható ki.

A zöldfelület a városok nélkülözhetetlen eleme, a városi élettér szövetének biológiailag aktív területei, amelyek kiemelt szerepet játszanak a települések ökológiai egyensúlyának és a városlakók egészségének fenntartásában. A zöldterületek erősítik a kötődést és a városkép alapvető meghatározói. A városi zöldfelületek jelenlétének különösen nagy szerepe van a városi életminőség megőrzésében.

A település természeti és épített értékekben rendkívül gazdag. Veszprém zöldfelületi ellátottsága összességében megfelelő, ugyanakkor az aktív rekreáció és sportolás lehetősége bővítést igényel. A kedvező sűrűségben elhelyezkedő zöldfelületek egységes zöldfelületi rendszert alkotva, jól tagolják a városszövetet. A város nagy kiterjedésű gondozott zöldfelületekkel rendelkezik, ugyanakkor zöldfelületeinek egy része folyamatos megújításra szorul. Az elmúlt években több nagy ívű rekonstrukció befejeződött, és folyamatban vannak további projektek. A zöldfelületként szabályozott területek közül sok telek magántulajdonban van, amelyek terület-felhasználási rendezése fontos feladat.

A város egyedi zöldfelületi arculatának meghatározója az elmúlt 40-50 évben telepített nagy számú örökzöld és egzóta növény, amely a város közterületeit arborétum hangulattal ruházza fel. Ez a zöldfelületi örökség speciális odafigyelést igényel, ami az egyre csökkenő rendelkezésre álló élőmunka és forrás mellett nehezen biztosítható. A klímaváltozás, a zöldfelületekkel szemben támasztott igények, a munkaerőpiac alakulása egyértelművé teszik, hogy a stratégiának a gazdasági, ökológiai és társadalmi fenntarthatóságot kell szem előtt tartania.

A klímaadaptációs képességek növelése, az ökológiai szempontok érvényesítése és a társadalmi igények kielégítése a rendelkezésre álló erőforrások átrendezését, új módszerek és technológiák alkalmazását igénylik. A takarékoskodás a zöldfelület gazdálkodás terén is a fenntarthatóbb megoldások felé visz, amely szemléletváltást és szélesebb körű partnerséget kíván.

A kiterjedt partnerség növeli az elkötelezettséget a zöld ügyek iránt és jelentősen csökkentheti a zöldfelület gazdálkodás költségeit. A zöldstratégia végrehajtásának meghatározó pillére a bevonáson keresztül a közösség szemléletformálása, környezeti nevelése.

A város települési léptékben a zöldhálózati kapcsolatok erősítésére, zöld sétányok és utcafásítások megújítására helyezi a hangsúlyt. A faállomány a zöldfelület legértékesebb eleme, megőrzése és fejlesztése a stratégia kiemelt célja. A megőrzésének első számú eszköze a fakivágásokat és fapótlásokat szabályozó helyi rendelet megalkotása, majd a végrehajtását segítő ügyrend és gyakorlat kialakítása, bevezetése.

A város közterületein alkalmazott innovációk példaként szolgálnak a város lakóinak. Egyik ilyen innováció a mélymulcsos művelés bevezetése közterületen, amely a növények tápanyag utánpótlása mellett kedvezőbb mikroklímát teremt a dísznövényeknek és csökkenti a gyomosodást is. A másik új technológia az alternatív városi gyepgazdálkodás elterjesztése, amely nemcsak a biodiverzitást és a hatékonyságot növeli, de változatosabb karakterű gyepek, parkok és kerek jönnek létre. A város partner az új, fenntarthatóbb technológiák megismertetésében, lakossági terjesztésében, a minőségi városi környezet fejlesztéséért.

A stratégia végrehajtását az 5 év leteltével felül kell vizsgálni. A következő középtávú stratégiát a felülvizsgálat eredményétől függően alakítja ki a város.

22 FELHASZNÁLT IRODALOM

- Zöldfelületi Helyzetkép (Veszprém, 2019. június)
- Zöldinfrastruktúra füzetek 1. - Vízáteresztő burkolatok (Budapest, 2018.)
- Zöldinfrastruktúra füzetek 2. - Zöldhomlokzatok (Budapest, 2018.)
- Zöldinfrastruktúra füzetek 3. - Vízérzékeny tervezés a városi szabadtereken (Budapest, 2018.)
- Zöldinfrastruktúra füzetek 4. - Városi fák és közművek kapcsolata - (Budapest, 2018.)
- Pápai Veronika-Biró Borbála: Ökológikus zöldfelületek városi alkalmazása (Budapest, 2016.)
- Dr. Gyulai Iván: Ember- és talajkímélő kertgazdálkodás (Miskolc, 2019.)

23 MELLÉKLET A KUTYAFUTTATÓKRÓL

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről;

245/1998. (XII. 31.) Korm. rendelet a települési önkormányzat jegyzőjének az állatok védelmével, valamint az állatok nyilvántartásával kapcsolatos egyes feladat- és hatásköreiről; 41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet a kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról.

41/2010. (II. 26.) Korm. rendelet 17. §.

(1) Belterület közterületén - kivéve az ebek futtatására kijelölt területet - ebet csak pórázon lehet vezetni. Közterületen ebet csak olyan személy vezethet, aki az eb irányítására, kezelésére és féken tartására képes.

(2) Közterületen az eb tulajdonosának biztosítania kell, hogy az eb sem más állatot, sem embert harapásával ne veszélyeztethessen.

(3) Szájkosarat használni a (2) bekezdésben foglaltak végrehajtása érdekében - ha külön jogszabály a szájkosár használatát nem írja elő - kizárólag az egyed jellemzően agresszív magatartásának ismerete esetén kell.

A javaslatokat az alábbi térképen mutatjuk be. Körrel jelöltük a futtatók létesítése szempontjából kiemelt körzeteket.

Tervezett kutyafuttatók

Példa a kutyafuttató házirendjére:

KUTYAFUTTATÁSRA KIJELÖLT TERÜLET

Nyitva tartás : napkelteől napnyugtáig

HÁZIREND

1. A futtató kizárólag a meghirdetett nyitvatartási időben látogatható.
2. A területre kizárólag veszettség ellen beoltott, féregtelenített, egészséges kutyával lehet belépni.
3. A területre kutyán kívül, más állatot bevinni tilos!
4. Tüzelő nőtény kutyával a futtatóba belépni csak egyedül, vagy más kutyák gazdáinak belegezésével lehet.
5. Az állat-egészségügyi hivatal által veszélyesnek nyilvánított ebbel a futtató területére belépni tilos!
6. A gazda, az általa és kutyája által okozott minden kárért felelősséggel tartozik.
7. A futtatóban mindenki saját felelősségére tartózkodhat. A futtatóba belépő gyerekekért a velük lévő szülő vállal felelősséget. 14 éves kor alatt gyermek csak szülői felügyelettel tartózkodhat a futtató területén.
8. A területen ittas személy nem tartózkodhat.
9. A kutyaurüléket a gazda köteles mindig feltakarítani.
10. Szemetelni tilos!
11. A futtató területére belépéssel mindenki elfogadja annak szabályait.

Üzemeltető : Sopron Holding Vagyonkezelő Zrt.
A létesítmény állapotával kapcsolatban bejelentéssel élhet: 06-80/514-600 ; 06-99/514-600

 SOPRON
HOLDING